

**VŠĮ VILNIAUS RAJONO CENTRINĖS
POLIKLINIKOS
STRATEGINIS 2024-2026 M. VEIKLOS
PLANAS**

TURINYS

IVADAS	3
1. Išorinės aplinkos analizė	3
1.1. Strateginiai, politiniai ir teisiniai veiksniai	3
1.2. Ekoniminiai veiksniai	5
1.3. Socialiniai veiksniai	6
1.4. Technologiniai veiksniai	10
1.5. Ekologiniai veiksniai	11
1.6. Konkurencinė aplinka ir veiksniai	11
2. Vidinė įstaigos aplinkos analizė	13
2.1. Teisinis statusas	13
2.2. Aptarnaujama teritorija	14
2.3. Teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos	15
2.4. Sveikatos priežiūros ištekliai	23
2.5. Finansiniai ištekliai	26
2.6. Veiklos valdymas ir organizavimas	28
3. SSGG analizė	30
4. Strateginės įstaigos veiklos vystymo kryptys	34
4.1. Tikslai ir uždaviniai 2024-2026 metams	35
4.2. Numatomos įgyvendinti priemonės	35
4.3. Numatomi pasiekti rezultatai	40

IVADAS

Lietuvos visuomenės kaita, ekonomikos bei technologijų vystymasis lemia pokyčius ir sveikatos priežiūros srityje. Nuolat kintanti situacija lemia tai, jog kylantys iššūkiai, atsirandančios naujos galimybės, verčia ieškoti naujų sprendimų bei nuolat tobulinti savo veiklą. Siekiant identifikuoti aktualius ateities iššūkius, įvertinti atsiradusias galimybes bei numatyti reikalingas įgyvendinti priemones, parengtas VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos 2024-2026 metų strateginis veiklos planas.

Šiame 2024-2026 metų strateginiame veiklos plane apžvelgta Lietuvos gyventojų sveikata, sveikatos priežiūros sektorius, išanalizuota išorinė aplinka vertinant teisinius, finansinius, socialinius, technologinius ir ekologinius veiksmus. Taip pat įvertinta VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos konkurencinė aplinka, atlikta vidinė įstaigos veiklos analizė, ypatingą dėmesį skiriant įstaigos veiklos organizavimui, rodikliams ir rezultatams, finansinei būklei, žmogiškiesiems ištekliams bei infrastruktūrai. Suformuoti tikslai, uždaviniai, priemonės bei siekiami rezultatai.

Situacija sveikatos apsaugos srityje yra nuolat kintanti. Nuolatinius pokyčius lemia senėjanti visuomenė, sparčiai besivystančios sveikatos technologijos, ekonominė ir socialinė šalies bei Europos Sąjungos situacija, augantys pacientų ir sveikatos priežiūros darbuotojų lūkesčiai ir poreikiai. Atsižvelgiant į tai, reikalinga nuolatinė situacijos stebėseną ir vertinimas, gebėjimas prisitaikyti prie pokyčių bei nuolatinis tobulėjimas.

1. IŠORINĖS APLINKOS ANALIZĖ

1.1. STRATEGINIAI, POLITINIAI IR TEISINIAI VEIKSNIAI

Valstybės pažangos strategijoje „Lietuva 2030“, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015, sveikatos srityje numatyta pagrindinį dėmesį skirti sveikos gyvensenos ugdymui, sveikatos išsaugojimui, ligų profilaktikai, ankstyvai ligų diagnostikai, siekiant prailginti Lietuvos gyventojų sveiko gyvenimo trukmę, kadangi sveika visuomenė yra sumanios, tvarios ir įtraukios ekonomikos prielaida.

Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964, atsižvelgiant į esamą šalies gyventojų sveikatos situaciją, iškeltas pagrindinis tikslas – pasiekti, kad 2025 metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai. Šio tikslo numatyta siekti keturiomis kryptimis:

- Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį. Pagal šią kryptį numatomi veiksmai, orientuoti į nedarbo, skurdo lygio, socialinės ekonominės gyventojų diferenciacijos šalies ir bendruomenių lygmeniu mažinimą;
- Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką. Pagal šią kryptį numatomi veiksmai, orientuoti į saugių darbo ir buitines sąlygų kūrimą, prekių ir paslaugų vartotojų saugumo didinimą, saugiam laisvalaikio praleidimui palankių sąlygų užtikrinimą, avaringumo keliuose ir

traumų kelių eismo įvykiuose mažinimą, oro, vandens ir dirvožemio užterštumo bei triukšmo mažinimą;

- Formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą. Pagal šią kryptį numatomi veiksmai, orientuoti į alkoholinių gėrimų ir tabako vartojimo mažinimą, sveikos mitybos ir optimalaus fizinio aktyvumo įpročių skatinimą;

- Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius. Pagal šią kryptį numatomi veiksmai, orientuoti į elektroninės sveikatos plėtrą, sveikatos sistemos tvarumo ir kokybės didinimą, plėtojant technologijas, kurių efektyvumas paremtas mokslo įrodymais, taip pat į sveikatos infrastruktūros plėtrą, sveikatos priežiūros paslaugų kokybės, saugos, prieinamumo ir orientacijos į pacientą didinimą, lėtinių neinfekcinių ligų prevencijos ir kontrolės stiprinimą, motinos ir vaiko sveikatos gerinimą bei tinkamos sveikatos priežiūros užtikrinimą krizių ir ekstremalių situacijų atvejais.

2021-2030 m. Nacionaliniame pažangos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998, nustatyti pagrindiniai ateinančią dešimtmetį valstybėje siekiami pokyčiai, užtikrinantys pažangą socialinėje, ekonominėje, aplinkos bei saugumo srityse, kuriems numatoma sutelkti finansavimo šaltinius reikalingiems pokyčiams įgyvendinti.

XVIII-osios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, numatomas sveikatos priežiūros sistemos pertvarkymas mažinant aktyvaus stacionarinio gydymo apimtį bei plėtojant ambulatorines sveikatos priežiūros paslaugas, taip pat išskirtinis dėmesys numatomas ligų profilaktikai, prevencijai ir efektyviam rizikos veiksnių valdymui, kadangi kova su padariniais valstybei ir visuomenei visada lemia kur kas didesnes sąnaudas. Be to, numatoma vystyti geografinę, komunikacinę, organizacinę ir ekonomine prasme prieinamas bei į pacientą orientuotas sveikatos priežiūros paslaugas.

Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane „Naujos kartos Lietuva“, kurį 2021 m. liepos 28 d. patvirtino Europos Komisija, numatoma sveikatos priežiūros sistemos reforma didinant sveikatos sistemos tvarumą ir atsparumą sukrėtimams: numatoma stiprinti pirminę sveikatos priežiūrą, plėtoti ambulatorinę sveikatos priežiūrą, skirti didesnę dėmesį paslaugų skaitmenizavimui, vystyti į kokybės rodiklius orientuotą sveikatos priežiūrą (siejant sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimą su paslaugų kokybe ir pasiektais rezultatais) ir kt.

Šeimos medicinos plėtros 2016–2025 metų veiksmų plane, patvirtintame 2016 m. rugsėjo 26 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V-1104 numatyti šeimos medicinos plėtros tikslai ir uždaviniai: šeimos medicinos paslaugų kokybės gerinimas, užtikrinant Lietuvos gyventojams galimybę gauti visapusiškas, prieinamas, kokybiškas ir saugias šeimos medicinos paslaugas; kompetentingų ir adekvačiai apmokamų specialistų pritraukimas ir išlaikymas šeimos medicinos sistemoje; efektyvios vadybos ir į rezultatą orientuoto finansavimo modelio diegimas.

2022 m. Lietuvos Respublikos Seimas patvirtino sveikatos priežiūros sistemos reformą, siekiant efektyvaus sveikatos priežiūros organizavimo, koordinavimo tarp skirtingo lygio sveikatos priežiūros įstaigų bei paslaugų poreikio planavimo; išvystyti bazines - ambulatorines ir dienos sveikatos priežiūros paslaugas savivaldybėse (per kuriamus sveikatos centrus); organizuoti pacientų pavėžėjimo paslaugos teikimą.

Dėl Covid-19 pandemijos kilęs papildomas spaudimas sveikatos apsaugos sistemai dar labiau išryškino struktūrinius iššūkius, ypač susijusius su sveikatos paslaugų prieinamumo užtikrinimu. Strateginiuose šalies dokumentuose skatinama sutelkti išteklius, kurių reikia dabartinei krizei įveikti ir Lietuvos sveikatos apsaugos sistemos atsparumui ateityje padidinti, nepamirštant sveikatos prieinamumo, efektyvumo ir kokybės gerinimo iššūkių. Stiprinti visuomenės psichologinį, emocinį atsparumą, siekiant mažinti savižudybių, priklausomybių, daug dėmesio skiriant vaikų psichologinei būklei. Gerinti visuomenės sveikatą – visų pirma skatinti sveikatos tausojimą ir stiprinimą, keisti žmonių gyvenimo būdą, elgseną, ugdyti atsakingą požiūrį į sveikatą, didinti vaikų ir suaugusiųjų fizinį aktyvumą, įsitraukimą į sporto veiklas, nes tai mažina žalingų įpročių paplitimą ir lemia sveikatos būklę ir gyvenimo trukmę. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, siekiant didinti gydymo priemonių veiksmingumą ir gerinti rezultatus, gydymo priemonėmis dvigubai sumažinti išvengiamo mirtingumo lygį. Taip pat skatinama didinti pacientų sveikatos raštingumą ir jų įsitraukimą į gydymo procesą. Didinti sveikatos apsaugos sistemos efektyvumą ir atsparumą sukrėtimams – stiprinti gebėjimą reaguoti į kylančius iššūkius, tobulinti žmoniškųjų išteklių kompetencijas, pertvarkyti ligoninių tinklą, mažinti hospitalizacijų, toliau judėti nuo stacionarios priežiūros prie modelio, pagrįsto stipresne pirmine priežiūra, taikyti skaitmeninės sveikatos sistemos sprendiniais grįstas inovatyvias paslaugas, atlaisvinti neefektyviai naudojamus išteklius ir naudoti juos paslaugų kokybei gerinti, ilgalaikės priežiūros modeliui (integruojančiam slaugos ir socialines paslaugas) diegti, ambulatorinės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumui didinti, kitoms prieinamumo problemoms – ilgų laukimo eilių, didelių išlaidų vaistams, dideliame korupcijos mastui – spręsti.

Apibendrinimas. Pagrindiniai politiniai, strateginiai ir teisiniai veiksniai yra orientuoti į Lietuvos gyventojų sveikatos išsaugojimą ir stiprinimą, ypatingą dėmesį skiriant ligų profilaktikai bei ankstyvai diagnostikai, ambulatoriniam gydymui, taip pat didelis dėmesys skiriamas ambulatorinių paslaugų plėtrai, ilgalaikės priežiūros, ypač ambulatorinės, dienos sveikatos priežiūros paslaugų vystymui, šių paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimui.

1.2. EKONOMINIAI VEIKSNIAI

Išlaidos sveikatos priežiūrai kasmet auga. Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, einamosios sveikatos priežiūros išlaidos išankstiniais duomenimis 2022 m. siekė 4,9 mlrd. Eur ir palyginti su 2021 m. (4,4 mlrd. Eur), padidėjo 11,4 proc. Vieno šalies gyventojo sveikatos priežiūrai 2022 m. vidutiniškai buvo išleista 1724,1 Eur, tai - 160,0 Eur (10,2 proc.) daugiau nei 2021 m. (1564,1 Eur). 2021 m. einamųjų sveikatos priežiūros išlaidų lyginamoji dalis sudarė 7,8 proc. (2020 m. – 7,5 proc.) bendrojo vidaus produkto.

Privalomasis sveikatos draudimo fondas (toliau – PSDF) yra pagrindinis sveikatos priežiūros finansavimo šaltinis. Sveikatos priežiūros paslaugos iš PSDF biudžeto lėšų yra apmokamos sveikatos apsaugos ministro patvirtintomis kainomis pagal sutartis su teritorinėmis ligoninių kasomis.

Bendras sveikatos priežiūros finansavimas PSDF biudžeto lėšomis kasmet auga. Patvirtintas 2024 m. PSDF biudžetas – 3,5 mlrd. Eur, ir tai 13,5 proc. (arba 203 mln. Eur) daugiau nei 2023 m., tačiau taip pat auga sveikatos priežiūros įstaigų išlaidos.

2024 m. PSDF biudžeto lėšų paskirstymas asmens sveikatos priežiūros paslaugoms

1 pav. Valstybinės ligonių kasos duomenys

Lietuvoje numatoma įgyvendinti 2021-2027 m. ES fondų investicijų veiksmų programą, tai sudaro galimybes sveikatos priežiūros įstaigoms įgyvendinti projektus, orientuotus į teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimą, įstaigų veiklos efektyvumo tobulinimą, gyventojų sveikatos stiprinimą.

Apibendrinimas. Augantis sveikatos priežiūros paslaugų finansavimas, tačiau tuo pačiu augančios išlaidos vieno asmens sveikatos priežiūrai, tiesiogiai įtakoja įstaigų finansinę būklę, o tuo pačiu sveikatos priežiūros paslaugų teikimą ir organizavimą. Įstaigos privalo ieškoti efektyvesnių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir organizavimo sprendimų (pvz. skaitmenizuojant kai kuriuos sprendimus). 2021-2027 m. ES fondų investicijų programa bei kitos įgyvendinamos programos šalyje sudaro galimybes sveikatos priežiūros įstaigoms plėtoti paslaugas, diegti šiuolaikinius mokslo įrodymais pagrįstus metodus ir technologijas.

1.3. SOCIALINIAI VEIKSNIAI

Sveikatos priežiūros sistema. Sveikatos priežiūros įstaigų tinklas Lietuvoje kol kas keičiasi nežymiai: šiek tiek mažėja valstybės ir savivaldybių pavaldumo asmens sveikatos priežiūros įstaigų bei auga privačių asmens sveikatos priežiūros įstaigų skaičius. Remiantis Higienos instituto skelbiamais duomenimis 2022 m. iš viso Lietuvoje (be privačių įstaigų) buvo 230 (18 įstaigų mažiau nei 2018 m.) asmens sveikatos priežiūros įstaigų ir 52 visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos (LR Sveikatos apsaugos ministerijos ir savivaldybių pavaldumo), 6 kitų ministerijų pavaldumo asmens sveikatos priežiūros įstaigos, taip pat 2022 m. buvo 2986 vykdančios veiklą privačios asmens sveikatos

priežiūros įstaigos (295 įstaigomis daugiau nei 2018 m.). Toliau nagrinėjant ambulatorines asmens sveikatos priežiūros įstaigas (juridinius vienetus), matyti, jog 69 proc. visų įstaigų sudaro pirminės sveikatos priežiūros centrai ir beveik 12 proc. poliklinikos, kuriose teikiamos tiek pirminės, tiek ir antrinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos ir ši struktūra iš esmės nekinta.

Per pastarąjį dešimtmetį šiek tiek pasikeitė praktikuojančių (dirbančių klinikinį darbą su pacientais) sveikatos priežiūros specialistų Lietuvoje (tiek gydytojų, tiek kito personalo) skaičiai: 2010 m. praktikuojančių gydytojų buvo beveik 12,2 tūkst., odontologų - 2,4 tūkst. ir slaugytojų - 22,8 tūkst., atitinkamai 2022 m. gydytojų - 12,6 tūkst., odontologų - 3,1 tūkst. ir slaugytojų - 21,2 tūkst. Kaip matyti, auga praktikuojančių gydytojų ir odontologų skaičius bet mažėja praktikuojančių slaugytojų skaičius.

Remiantis tiek nacionaliniais, tiek tarptautinių ekspertų bei organizacijų atliktais vertinimais¹, Lietuvos sveikatos sistema įvardijama kaip nepakankamai efektyvi. Per daug į stacionarinį gydymą orientuota bei neveiksminga sistema, kadangi aukšti hospitalizacijos rodikliai, didelis apsilankymų pas specialistus skaičius, bet tuo pačiu prasti gyventojų sveikatos būklės rodikliai rodo šios sistemos nepakankamą efektyvumą. Svarbus sveikatos sistemos efektyvumą atspindintis rodiklis – gyventojų savo sveikatos vertinimas. Tik 48 proc. suaugusių Lietuvos gyventojų mano esantys geros sveikatos būklės.

2022 m. pradėtas esminis sveikatos priežiūros sistemos restruktūrizavimas, kuriuo siekiama sukurti naują pirminės sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelį ir pertvarkyti ligoninių tinklą, siekiant pagerinti paslaugų kokybę ir prieinamumą. 2022–2024 m. reformomis vykdyta greitosios medicinos pagalbos paslaugų centralizacija, pradėtos steigti naujos rūšies įstaigos (savivaldybėms priklausantys sveikatos centrai). Šiomis reformomis taip pat siekiama sukurti ilgalaikės priežiūros modelį, modernizuoti ligoninių paslaugas ir padidinti sveikatos priežiūros sistemos atsparumą.

Gyventojai. Demografinė situacija Lietuvoje išlieka neigiama, per pastaruosius 10 metų nuolatinių gyventojų skaičius Lietuvoje sumažėjo apie 7 proc. Gimstamumas 2022 m. sumažėjo iki 7,8/1000 gyventojų (2021 m. – 8,3). Gyventojų mirtingumas per pastaruosius 10 metų iš esmės išliko stabilus, tačiau ypač jis išaugo 2020 metais ir siekė 15,6/1000 gyventojų, kas galėtų būti siejama tiek su Covid-19 infekcijos plitimu, tiek su dėl pandemijos pablogėjusiu sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumu, 2022 m. - 12/1000 gyventojų. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Lietuvoje ilgėjusi iki 2019 metų (2010 m. – 73,19 metų, 2019 m. – 76,43 metai), 2020 m. ir 2021 m. labai staigiai sumažėjo 2,3 metų. 2022 m. vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė vėl pasiekė 76 metus (arba 75,3 metų, remiantis nacionaliniais duomenimis (Valstybės duomenų agentūra, 2023 m.)), tačiau buvo beveik 5 metais mažesnė už Europos Sąjungos vidurkį.

Itin ryškūs sveikatos ir gyvenimo trukmės skirtumai yra tarp vyrų ir moterų, kaimo ir miesto, skirtingų socialinių ir ekonominių gyventojų grupių. Tikėtina sveiko gyvenimo trukmė Lietuvoje kinta labai nedaug ir 2019 m. buvo 58,1 metai – net septyneriais metais mažiau negu Europos Sąjungos valstybių narių vidurkis. 2021 m. vidutinė moterų tikėtina sveiko gyvenimo trukmė buvo 60 metų, vyrų – 55 metai. Palyginti su Europos Sąjungos vidurkiu, Lietuvos moterų buvo trumpesnė 6 metais, o vyrų – 8,2 metų.

¹ Health at a Glance, OECD [2023 sveikata LT OECD.pdf](#), ir kt.

Vilniaus rajone gyventojų skaičius per pastaruosius 5 metus išaugo. VĮ Registrų centro Gyventojų registro departamento 2024 m. sausio 1 d. duomenimis Vilniaus rajone gyveno 116 579 gyventojai.

Gimstamumas. 2022 m. Vilniaus rajone gimstamumas padidėjo ir sudarė 9,6/1000 gyventojų (Lietuvos rodiklis – 7,8), tuo tarpu 2021 m. sudarė – 9,3 (Lietuvos rodiklis – 8,3).

Iš visų 2022 m. Vilniaus rajono savivaldybės gyventojų 20,2 proc. sudarė vaikai, 29,3 proc. gyventojų buvo vyresni nei 45 m. amžiaus, o 2017 m. – 28 proc. 2022 m. 65 m. ir vyresni sudarė 14,8 proc. Visi šie rodikliai rodo visuomenės senėjimą Vilniaus rajone. Analogiška situacija yra ir visoje Lietuvoje bei Europos Sąjungoje. Tačiau palyginus Vilniaus rajono atitinkamus rodiklius su Lietuvos vidurkiais, matyti, jog Vilniaus rajono gyventojų tarpe daugiau vaikų bei ne tiek daug vyresnio bei senyvo amžiaus asmenų.

Gyventojų sergamumas. Bendras gyventojų sergamumas Vilniaus rajono savivaldybėje 2022 m. buvo 9 proc. mažesnis nei šalyje, tačiau Vilniaus rajono savivaldybė turi specifinių probleminių sergamumo sričių, pvz., sergamumas tuberkulioze, žarnyno infekcinėmis ligomis Vilniaus rajone išliko aukštesnis už bendrą Lietuvos vidurkį.

Remiantis sveikatos statistiniais bei Vilniaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2022 m. ataskaitos² duomenimis, 2020-2022 m. Vilniaus rajone daugėjo bandymų žudyti bei šis rodiklis 2022 m. buvo 1,4 karto aukštesnis nei šalies vidurkis (2020 m. 52,4 atvejai 100 000 gyventojų Vilniaus rajone, Lietuvos vidurkis – 34,4; 2021 m. 54,6 atvejai 100 000 gyventojų Vilniaus rajone, Lietuvos vidurkis – 37,3, 2022 m. 56,7 atvejai 100 000 gyventojų Vilniaus rajone, Lietuvos vidurkis – 39,2). Vilniaus rajone bendras tiek suaugusiųjų, tenkančių 100 000 gyventojų, tiek ir vaikų, tenkančių 1000 vaikų, susirgimų skaičius buvo mažesnis nei šalies vidurkis. 2020-2022 m. Vilniaus rajono gyventojų didžiausias sergamumas buvo kvėpavimo, kraujotakos sistemos ir jungiamojo audinio ligomis.

Gyventojų mirtingumas. Remiantis Higienos instituto duomenimis³, Lietuvoje 2022 m. gyventojų mirtingumas ir toliau augo. Daugiausiai gyventojų - 52,5 proc. mirė nuo kraujotakos sistemos ligų, 18,4 proc. nuo piktybinių navikų, 5,4 proc. nuo išorinių priežasčių, 6,1 proc. nuo Covid-19 ligos. Vilniaus rajono savivaldybėje 2022 m. gyventojų mirčių struktūra buvo panaši į Lietuvos vidurkį: 51,9 proc. asmenų mirė nuo kraujotakos sistemos ligų, 18,4 proc. – nuo piktybinių navikų, 5,5 proc. – dėl išorinių priežasčių, 8,1 proc. – nuo virškinimo sistemos ligų, 6,1 proc. – nuo Covid-19.

Vertinant gyventojų standartizuoto mirtingumo rodiklį 100 000 gyventojų, kuris parodo koks būtų mirtingumo rodiklis, jei gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes būtų toks pat kaip standartinės Europos populiacijos, 2022 m. laikotarpiu Vilniaus rajono gyventojų mirtingumas vis dar vidutiniškai beveik 8 proc. buvo aukštesnis nei šalies vidurkis. Aukštesni nei šalies vidurkis standartizuoto mirtingumo rodikliai 2022 m. Vilniaus rajone buvo nuo kraujotakos sistemos ligų (904,5 atvejų 100 000 gyventojų, kai Lietuvos vidurkis – 785,2 atvejų 100 000 gyventojų), piktybinių navikų (255,4 atvejų 100 000 gyventojų, kai Lietuvos vidurkis – 262,9), išorinių mirties priežasčių (81,9 atvejų 100 000 gyventojų, kai Lietuvos vidurkis – 79,7 atvejų 100 000 gyventojų) bei virškinimo sistemos ligų (82,9 atvejų 100 000 gyventojų, kai Lietuvos vidurkis – 74,4 atvejų 100 000

²Vilniaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita 2023 m. (2022 m. duomenys)

³ Leidinys „Mirties priežastys 2022 m.“, Higienos institutas

gyventojų). Vyrų mirtingumo rodikliai buvo ženkliai aukštesni nei moterų. Standartizuotas mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu 100 000 gyventojų, 2022 m. Vilniaus rajono gyventojų tarpe išliko aukštesnis nei šalies vidurkis. (2020 m. Vilniaus rajone – 32,6 atvejai, Lietuvos vidurkis – 20,9 atvejai). Standartizuotas mirtingumas dėl savižudybių Vilniaus rajone sudarė 20,4 atvejus, tuo tarpu Lietuvos rodiklis - 18,0 atvejų 100 000 gyventojų. Vyresnių nei 65 m. amžiaus žmonių grupėje savižudybių skaičius Vilniaus rajone 2022 m. buvo beveik 4,5 karto didesnis nei kitose amžiaus grupėse ir beveik dvigubai išaugo lyginant su ankstesniais metais. Taip pat svarbu paminėti Vilniaus rajono gyventojų išvengiamo mirtingumo rodiklį, kuris jau visą eilę metų, tame tarpe ir 2022 m. viršijo šalies vidurkį. Išvengiamas mirtingumas – tai mirtingumas, nulemtas ligų (ar būklių), kurių galima išvengti taikant žinomas efektyvias prevencines ir/ar diagnostikos ir/ar gydymo priemones.

Sveikatos priežiūros išteklių. 2015-2019 m. laikotarpyje praktikuojančių gydytojų skaičius 10 000 gyventojų Vilniaus rajone išliko panašus ir 2019 m. sudarė 12,4 praktikuojančių gydytojų 10 000 gyventojų (šalyje – 45,8).

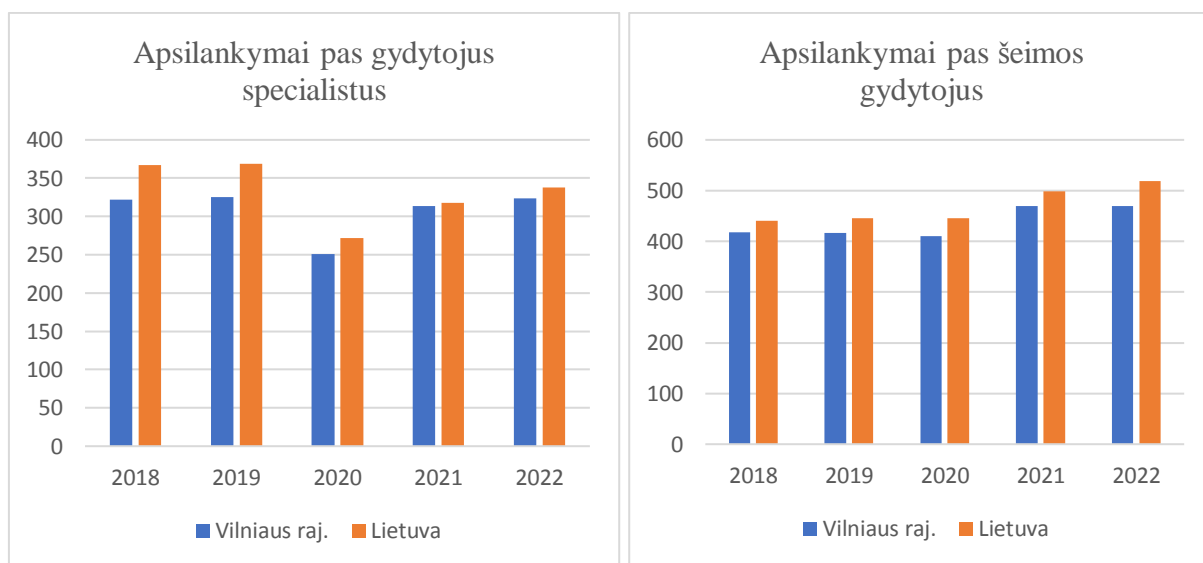
Šeimos gydytojų skaičius analizuojamu laikotarpiu padidėjo nuo 6,0 2017 m. iki 6,3 šeimos gydytojų 10 000 gyventojų 2019 m. (šalyje 2019 m. – 7,2).

Praktikuojančių slaugytojų (įskaitant akušerius) skaičius Vilniaus rajone 2019 m. išliko panašus į analizuojamą laikotarpį ir sudarė 20,0 slaugytojų (įskaitant akušerius) 10 000 gyventojų, šalyje – 80,6.

Gydytojų odontologų analizuojamu laikotarpiu sumažėjo nuo 3,7 2017 m. iki 3,4 gydytojų odontologų 2019 m. 10 000 gyventojų (šalyje 2019 m. gydytojų odontologų buvo 9,7/10 000 gyventojų).

Gydytojai psichiatrai analizuojamu laikotarpiu padidėjo ir 2019 m. sudarė 0,8 gydytojus 10 000 gyventojų (šalyje – 1,8).

Gyventojų asmens sveikatos priežiūros paslaugų vartojimas. Vilniaus rajono gyventojų apsilankymų pas gydytojus skaičius tenkantis vienam gyventojui 2022 m. padidėjo iki 7,6 (2020 m. – 7,4, 2021 m. – 7,3 apsilankymai).

2 pav. Apsilankymai pas I lygio ir II/III lygio specialistus, 100 gyv. Lietuvoje ir Vilniaus rajone 2018-2022 m.

Šaltinis: Higienos institutas

Slaugos, paliatyviosios pagalbos paslaugos. Vilniaus teritorinės ligonių kasos veiklos zonoje ambulatorines slaugos paslaugas namuose gavusiųjų skaičius 2022 m., palyginti su 2021 m., padidėjo 15%, šių paslaugų suteikta 31 % daugiau. Prisirąšusių prie pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros įstaigos gyventojų ir ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas namuose gavusiųjų santykis Vilniaus rajone – 1,8 proc. (Vilniaus TLK zonoje – 1,3 proc.).

Remiantis Valstybinės ligonių kasos skelbiamais duomenimis, suteiktų slaugos paslaugų bei jų gavėjų skaičius nuolat auga, taip pat auga PSDF skiriamas finansavimas šių paslaugų apmokėjimui. Tai rodo, jog dėl senėjančios visuomenės auga šių paslaugų poreikis.

Apibendrinimas. Įvertinus socialinius veiksnius, matyti, jog Vilniaus rajone visuomenė senėja, tačiau skirtingai nei bendrai Lietuvoje, auga gyventojų skaičius. Neigiamas aspektas yra tai, jog standartizuotas Vilniaus rajono gyventojų mirtingumo rodiklis yra aukštesnis nei šalies vidurkis, be to, stebimas atotrūkis nuo Lietuvos vidurkio dėl išvengiamo gyventojų mirtingumo. Senėjanti visuomenė sudaro pagrindą ambulatorinių sveikatos priežiūros paslaugų poreikio augimui (ypač slaugos namuose), šių paslaugų plėtrai bei vystymui. Aukštesni Vilniaus rajono gyventojų standartizuoto mirtingumo bei išvengiamo mirtingumo rodikliai nei Lietuvoje verčia ieškoti šių reiškinių priežasčių, tobulinti teikiamų paslaugų kokybę orientuojantis į rezultatus, didesnę dėmesį skirti kraujotakos sistemos ligų, virškinimo sistemos ligų prevencijai ir valdymui, taip pat išorinių mirties priežasčių prevencijai.

1.4. TECHNOLOGINIAI VEIKSNIAI

Mažėjantis gyventojų skaičius regionuose ir kaimiškose vietovėse, besivystančios technologijos, sudėtingų sveikatos priežiūros paslaugų bei specialistų centralizacija šalies mastu, gyventojų užimtumas vis labiau skatina naudoti nuotolines paslaugas, kas leidžia stebėti pacientą ir jo sveikatos būklę namuose, keistis duomenimis.

Spartus naujų technologijų vystymasis medicinos srityje leidžia vis efektyviau diagnozuoti ir gydyti susirgimus, atitinkamai auga pacientų lūkesčiai, taip pat auga specialistų poreikiai naudotis pažangiomis ir mokslo įrodymais pagrįstomis technologijomis diagnozuojant ir gydant susirgimus.

Šalyje plėtojama elektroninė sveikatos sistema sudaro galimybes vis daugiau paslaugų perkelti į elektroninę erdvę, keistis duomenimis su kitomis įstaigomis, skirtingo lygio gydytojams konsultuotis tarpusavyje, tuo pačiu būtina užtikrinti pacientų duomenų saugą ir konfidencialumą. El. sveikatos sistema turi teigiamų dalykų, tačiau nuolatiniai sistemos veiklos sutrikimai ir kiti netobulumai nuolat trukdo dirbti, nuo to nukenčia ir paslaugos kokybė.

Šalyje vystoma išankstinės pacientų registracijos pas gydytojus sistema, sudaranti galimybes pacientams užsiregistruoti pas gydytojus bet kurioje šalies gydymo įstaigoje, tačiau kol kas įstaigos nepakankamai aktyviai šia sistema naudojami deklaruojant vizitų laikus pas gydytojus, taip pat pacientams sudėtinga naudotis šia sistema, nėra galimybės laukti eilėje pas reikalingą specialistą ir pan. Ši sistema yra tobulinama, todėl tikėtina jos naudojimas gyventojų ir įstaigų tarpe plėtosis.

Apibendrinimas. Technologijų plėtra yra neatsiejama nuolatinė bei artimiausių metų viso sveikatos priežiūros sektoriaus, tame tarpe ir VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos strateginė kryptis.

1.5. EKOLOGINIAI VEIKSNIAI

Klimato kaita yra viena didžiausių šių dienų mūsų aplinkosauginių, socialinių ir ekonominių grėsmių. Tyrimai rodo, kad pasaulyje vidutinė oro ir vandenynų temperatūra kyla, kyla vidutinis jūros lygis. Labai tikėtina, kad vienas labiausiai klimato atšilimą skatinančių veiksnių yra su žmogaus veikla susijęs šiltnamio dujų išmetimas. Tai daro poveikį natūralioms ekosistemoms, žmogaus sveikatai ir vandens ištekliams. Europos aplinkos agentūros duomenimis, norint sustabdyti klimato kaitą, būtina žymiai sumažinti visame pasaulyje išmetamų šiltnamio dujų kiekį, viena iš priemonių - iškastinio kuro deginimo mažinimą elektros gamybos, transporto, pramonės ir buities sektoriuose.

Tvarus ekonomikos augimas – tai vienas pagrindinių pastarojo laikotarpio Europos Sąjungos tikslų. Visame pasaulyje trūksta gamtinių išteklių, todėl dabar gamintojų ir vartotojų pagrindiniu uždaviniu tapo siekis mažesnėmis sąnaudomis gauti daugiau, **gaminti ir vartoti kitaip**. Reikalinga **kurti daugiau vertės mažesnėmis sąnaudomis**, mažesne kaina ir daryti minimalų poveikį aplinkai. Todėl reikalinga plėtoti ekologiškus sprendimus, siekiant prisidėti prie sparčios klimato kaitos mažinimo, mažinti vis didėjančius energijos ir išteklių poreikius. Šioje politikoje skatinami dalyvauti visi sektoriai bei vartotojai. Veiksmai apima šias priemones, tokias kaip: žalieji viešieji pirkimai, energijos taupymas, efektyvus išteklių naudojimas, ekologiškų inovacijų kūrimas ir skatinimas bei kt. Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatyme nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos formavimas ir įgyvendinimas apima ir sveikatos apsaugos sritį.

2020-ieji buvo beprecedenčių iššūkių valstybėms narėms, Europos Sąjungai ir visam pasauliui metai. Covid-19 pandemija yra sveikatos krizė, daranti beprecedentį žalingą poveikį visuomenėms ir ekonomikoms. Ji ir toliau išlieka tarptautiniu mastu susirūpinimą keliančia ekstremaliąja visuomenės sveikatos situacija, kurią Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) paskelbė 2020 m. sausio 30 d.

Lietuvai ir kitoms pasaulio valstybėms susidūrus su Covid-19 pandemija, išryškėjo sveikatos sistemų trūkumai. Todėl ateityje siekiant kiek įmanoma išvengti panašaus pobūdžio bei kitų (pvz. radiologinei ir branduolinei grėsmei) grėsmių sveikatai, pasirengti šioms grėsmėms ir atsakui į jas, būtina stiprinti sveikatos sektoriaus pajėgumus greitai ir efektyviai reaguoti. Dėl radiologinės ir branduolinės grėsmės ypatingą dėmesį pasirengimui turi skirti Vilniaus rajono ir Švenčionių rajono savivaldybės, kurių teritorijos patenka į 30 km zoną nuo Astravo AE ir jose tikėtinas didžiausias radiacinis pavojus.

Apibendrinimas. Ekologiška, švari ir saugi aplinka yra vienas iš esminių aplinkos veiksnių, lemiančių žmonių sveikatą, todėl prisidėjimas prie ekologiškų sprendimų įgyvendinimo turi būti neatsiejama visų, tame tarpe ir sveikatos priežiūros sektoriaus bei įstaigų strategijos dalis. Infekcijos Covid-19 pandemija išlieka aktuali ir šiuo metu, taip pat siekiant ateityje pasirengti greitai ir efektyviai reaguoti į galimas panašias bei kitas grėsmes gyventojų sveikatai, būtina stiprinti sveikatos sektoriaus pajėgumus, įskaitant kiekvienos įstaigos pagal kompetenciją.

1.6. KONKURENCINĖ APLINKA IR VEIKSNIAI

Esminė konkurencija su kitomis asmens sveikatos priežiūros įstaigomis, teikiančiomis sveikatos priežiūros paslaugas, apmokamas PSDF biudžeto lėšomis, nuolat vyksta dėl pacientų bei

specialistų. Konkurencija dėl sveikatos priežiūros specialistų – vienas iš esminių konkurencijos aspektų, kadangi aukštos kvalifikacijos, pripažinimą turintis, žinomas specialistas padeda pritraukti pacientus į konkrečią įstaigą.

Pacientai Lietuvoje turi teisę pasirinkti konkrečias sveikatos priežiūros įstaigas taip pat specialistus. Pacientų pasitenkinimas įstaiga bei jos teikiamomis sveikatos priežiūros paslaugomis, apimant registraciją, prieinamumą (pvz. laukimo laikas, geografinis atstumas ir kt.), specialistų pasirinkimą, aptarnavimo, ištyrimo bei gydymo kokybę, paslaugų organizavimą (pvz. įstaigos darbo valandos, ir kt.) lemia įstaigos laimėjimą konkurencinėje aplinkoje.

Didelių asmens sveikatos priežiūros įstaigų steigimas reikalauja daug investicijų todėl naujų didelių konkurentų atsiradimo grėsmė nėra didelė, tačiau privačių įstaigų, besispecializuojančių atskirose srityse skaičius Vilniaus mieste auga ir orientuodamiesi į pacientų lūkesčius ir poreikius sugeba pritraukti pacientų srautus. Taip pat, nemaža dalis Vilniaus rajono gyventojų yra prisirašę prie Vilniaus miesto asmens sveikatos priežiūros įstaigų, kadangi Vilniaus rajono gyventojams dirbant (ar mokantis) Vilniaus mieste yra patogiau gauti reikalingas asmens sveikatos priežiūros paslaugas.

Antrinio lygio gydytojų specialistų paslaugos teikiamos Vilniaus mieste esančioje poliklinikoje, todėl šių paslaugų teikimas Vilniaus rajono gyventojams tiesiogiai susiduria su Vilniaus mieste esančių kitų viešųjų įstaigų, tiek ir privačių įstaigų konkurencija, kadangi gyventojai turi teisę laisvai pasirinkti konkrečią gydymo įstaigą dėl šių paslaugų gavimo.

Vilniaus rajono gyventojams kaip žiedinės savivaldybės gyventojams šias paslaugas patogiau gauti Vilniaus mieste, tačiau verta pažymėti specializuotas paslaugas teikiančias asmens sveikatos priežiūros įstaigas, įsikūrusias Vilniaus rajone, kadangi geografinis įstaigos prieinamumas yra viena iš priežasčių pasirinkti būtent arčiau gyvenamosios vietos esančią konkrečią gydymo įstaigą. Taip pat specializuotas sveikatos priežiūros paslaugas Vilniaus rajone teikia VšĮ Nemenčinės poliklinika. Taigi, kaip matyti, pamažu Vilniaus rajone kuriasi atskiros privačios asmens sveikatos priežiūros įstaigos, siūlančios specializuotas ambulatorines sveikatos priežiūros paslaugas vietos gyventojams.

2020 m. sausio 14 d. priimtas papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymas, kuris įsigaliojo nuo 2021 m. sausio 1 d., kas suteikia galimybes gauti licenciją ir teikti papildomos ir alternatyviosios medicinos paslaugas. Tai gana plačiai diskutuojama tema, atliekami įvairūs moksliniai tyrimai šioje srityje. Moksliniuose straipsniuose yra pateikta nemažai įrodymų apie papildomosios sveikatos priežiūros naudą gydymo procesui ir sveikatinimo veikloms. Papildomoji sveikatos priežiūra turėtų/galėtų papildyti tradicinę sveikatos priežiūrą. Šių paslaugų pasiūla, siekiant tenkinti pacientų, ieškančių netradicinių ligų profilaktikos, diagnostikos ar gydymo būdų, galėtų būti svarstoma, tokiu būdu išsiskiriant didelėje sveikatos priežiūros paslaugų teikėjų rinkoje ir pritraukiant papildomų pacientų.

Apibendrinimas. Susiduriant su didele tiek viešųjų tiek ir privačių asmens sveikatos priežiūros įstaigų konkurencija ypač Vilniaus mieste, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų pasiūlos, pacientų poreikių ir lūkesčių vertinimui bei tenkinimui, apimant sveikatos priežiūros paslaugų pasiūlą, technologijas, paslaugų organizavimą ir teikimą, taip pat išskirtinis dėmesys skirtinas teikiamų paslaugų kokybei, orientacijai į pacientų sveikatos būklės rezultatus.

2. VIDINĖ ĮSTAIGOS APLINKOS ANALIZĖ

2.1. TEISINIS STATUSAS

VšĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika įsteigta 1998 m. yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešoji sveikatos priežiūros ne pelno siekianti įstaiga, teikianti asmens sveikatos priežiūros paslaugas pagal sutartis su teritorinėmis ligonių kasomis ir kitais užsakovais. Įstaigos steigėjas – Vilniaus rajono savivaldybė. Savo veikloje įstaiga vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Sveikatos priežiūros įstaigų, Viešųjų įstaigų, Sveikatos draudimo ir kitais įstatymais, teisės aktais bei įstaigos įstatais. Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos 1999 m. gruodžio 17 d. išduota licencija Nr. 186, kuria suteikta teisė VšĮ Vilniaus rajono centrinei poliklinikai verstis asmens sveikatos priežiūros veikla ir teikti licencijoje nurodytas sveikatos priežiūros paslaugas:

- pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros medicinos: šeimos medicinos, psichikos sveikatos priežiūros, paliatyviosios pagalbos;
- pirminės ambulatorinės asmens sveikatos odontologinės priežiūros (pagalbos) – odontologijos;
- ambulatorinės asmens sveikatos burnos priežiūros: burnos higienisto praktikos;
- antrinės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros medicinos: vidaus ligų, neurologijos, kardiologijos, endokrinologijos, dermatovenerologijos, gastroenterologijos, pulmonologijos, reumatologijos, oftalmologijos, otorinolaringologijos, ortopedijos ir traumatologijos, fizinės medicinos ir reabilitacijos, anesteziologijos ir reanimatologijos, vaikų ligų, vaikų kardiologijos, vaikų neurologijos, vaikų gastroenterologijos, vaikų chirurgijos, chirurgijos, kraujagyslių chirurgijos, akušerijos ir ginekologijos, urologijos, infekcinių ligų;
- antrinės ambulatorinės asmens sveikatos odontologinės priežiūros (pagalbos) – burnos chirurgijos;
- ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros medicinos: klinikinės fiziologijos, radiologijos (rentgenodiagnostikos), echoskopijos, endoskopijos (virškinimo organų), suaugusiųjų ambulatorinės reabilitacijos II (nervų sistemos ligų, judamojo-atramos aparato pažeidimų, kvėpavimo sistemos ligų), suaugusiųjų ambulatorinės reabilitacijos I (judamojo-atramos aparato pažeidimų, kvėpavimo sistemos ligų);
- bendrąsias asmens sveikatos priežiūros: akušerio praktikos, slaugos (bendrosios praktikos slaugos, bendruomenės slaugos, sergančiųjų cukriniu diabetu slaugos, psichikos sveikatos slaugos, ambulatorinės slaugos paslaugas namuose), kineziterapijos, gydomojo masažo, ergoterapijos;
- laboratorinės diagnostikos, dienos stacionaro (psichiatrijos dienos stacionaro), dietisto praktikos;
- pirminės stacionarinės asmens sveikatos priežiūros: palaikomojo gydymo ir slaugos, paliatyviosios pagalbos).

Pagrindiniai įstaigos tikslai – medicinos paslaugų kokybė, prieinamumas, tęstinumas. Tai apima ligų prevenciją, diagnostiką, gydymą ir reabilitaciją bei medicinos pagalbos savalaikiškumą. Optimaliai naudojant sveikatos priežiūrai skirtus išteklius, užtikrinant žmogiškąją pagarbą bei orumą, tinkamas darbo sąlygas ir optimalų darbo krūvį, siekiama geriausio rezultato, kuris patenkintų ir paciento, ir mediko lūkesčius. Darant viską, kad rajono gyventojai netoli savo namų gautų visapusišką ir kvalifikuotą sveikatos priežiūrą, koordinuojant Vilniaus rajono savivaldybės sveikatos centro veiklas.

Apibendrinimas. Įstaiga paslaugas teikia jau daugiau kaip 30 metų, įstaigoje sudarytos teisinės prielaidos įvairiapusių tiek pirminės, tiek ir antrinės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimui, todėl teisiškai sudarytos prielaidos įvairių gyventojų sveikatos priežiūros poreikių tenkinimui.

2.2. APTARNAUJAMA TERITORIJA

Pagrindinė VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos aptarnaujama teritorija yra Vilniaus rajono savivaldybė – tai viena didžiausių tiek teritoriniu aspektu tiek ir gyventojų skaičiumi savivaldybių Lietuvoje. Aptarnaujamos Vilniaus rajono teritorijos plotas yra didžiausias Respublikoje – 2.129 kvadratinį kilometrų, o atstumas nuo Vilniaus centro iki Vilniaus rajono pakraščiuose išsidėsčiusių kaimų siekia iki 60 km. Vilniaus rajono savivaldybė pagal gyventojų skaičių yra didžiausia rajono savivaldybė Lietuvoje. Vilniaus rajono savivaldybėje yra vienas miestas – Nemenčinė, 4 miesteliai – Bezdonys, Maišiagala, Mickūnai, Šumskas ir 1.091 kaimas.

Nors VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos pagrindinė aptarnaujama teritorija yra Vilniaus rajono savivaldybė, tačiau nemažai Vilniaus miesto ir net kitų savivaldybių gyventojų taip pat renkasi įstaigos kai kurias teikiamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, tuo pačiu, dalis Vilniaus rajono gyventojų yra pasirinkę Vilniaus miesto asmens sveikatos priežiūros įstaigas.

Siekiant užtikrinti kuo tolygesnį teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą Vilniaus rajono savivaldybės ir kitiems gyventojams, atitinkamai VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos paslaugų teikimo vietas išsidėstę visoje Vilniaus rajono savivaldybės teritorijoje, tačiau tuo pačiu susiduriama ir su paslaugų teikimo bei organizavimo iššūkiais. Asmens sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos Vilniuje, adresu Laisvės pr. 79, taip pat kitose paslaugų teikimo vietose Vilniaus rajone:

- 12 ambulatorijų (Rudaminoje, Rukainiuose, Mickūnuose, Nemėžyje, Pagiriuose, Juodšiliuose, Maišiagaloje, Paberžėje, Kalveliuose, Lavoriškėse, Marijampolyje ir Skaidiškėse);
- 4 bendrosios praktikos gydytojų (BPG) kabinetuose (Medininkuose, N. Vilnioje, Baltojoje Vokėje ir Sudervėje);
- 2 medicinos punktuose (Visalaukėje ir Savičiūnuose);
- 3 palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninėse (Riešėje, Šumske ir Juodšiliuose);
- psichikos dienos stacionare (Nemenčinėje);

Apibendrinimas. Didelė aptarnaujama teritorija ir paslaugų kokybės bei prieinamumo Vilniaus rajono gyventojams užtikrinimas kuo arčiau jų gyvenamosios vietos, kelia rimtus iššūkius organizuojant ir teikiant sveikatos priežiūros paslaugas (infrastruktūros eksploatavimas, organizaciniai klausimai ir kt.).

2.3. TEIKIAMOS ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS PASLAUGOS

Pirminės (šeimoms medicinos) asmens sveikatos priežiūra. Prie VšĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos 2023 m. pabaigos duomenimis buvo prisirašę 68994 asmenys, iš kurių apdraustų – 66091. Iš visų prisirašiusių asmenų įstaigoje, 38532 asmenų buvo kaimo gyventojai, kas sudaro apie 56 proc., likusi dalis – Vilniaus miesto bei kitų gretimų savivaldybių gyventojai. Pažymėtina, kad Vilniaus rajono savivaldybėje taip pat pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia kitos asmens sveikatos priežiūros įstaigos, prie kurių 2023 m. pabaigoje buvo prisirašę 20788 gyventojai.

Prisirašiusių gyventojų struktūra: 2023 m. 17,7 proc. iš visų prisirašiusių sudarė vaikai (0-17 m. amžiaus), 63,4 proc. 18-64 m. amžiaus gyventojai, 18,9 proc. vyresni kaip 65 m. amžiaus gyventojai. Stebimas vyresnių kaip 65 m. amžiaus prisirašiusių asmenų skaičiaus augimas įstaigoje ir vaikų mažėjimas.

Bendras prie įstaigos prisirašiusių asmenų skaičius nuo 2017 m. nuosekliai mažėjo. Bendram prie įstaigos prisirašiusių asmenų skaičiaus mažėjimui esminę įtaką daro didėjantis kaimuose gyvenančių asmenų mobilumas ir su tuo susijęs mažėjantis prisirašiusių skaičius kaimiškose ambulatorijose, BPG kabinetuose.

VšĮ Vilniaus rajono poliklinikoje šeimos gydytojo paslaugas teikia šeimos gydytojai kartu su bendrosios praktikos/bendruomenės slaugytojomis/atvejo vadybininkais/apylinkės administratoriais. 2023 m. šeimos gydytojo komandoje dirbančių narių (ne gydytojų) etatų skaičius sudarė 1 gydytojo etatui - 2,17 kitų šeimos gydytojo komandos narių. Vieno šeimos gydytojo (1 etatas) aptarnaujama apylinkė svyruoja nuo 1500 iki 1800 pacientų.

Šeimos gydytojo paslaugos užtikrinamos įstaigos nedarbo metu, poilsio ir švenčių dienomis pagal sudarytas sutartis su kitomis gydymo įstaigomis (informacija skelbiama skelbimų lentoje, prie įėjimo į įstaigą, įstaigos tinklapyje):

- su Vaikų ligonine, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų filialu. Teikiamos pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugos prisirašiusiems prie VšĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos apdraustiems Vilniaus rajono ir Vilniaus miesto vaikams iki 18 metų;
- su VšĮ Vilniaus miesto klinicine ligonine. Teikiamos pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugos prisirašiusiems prie VšĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos apdraustiems suaugusiems asmenims.

Prisirašiusių prie VšĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos gyventojų apsilankymų pas šeimos gydytojus skaičius pastaruosius keletą metų išlieka panašus - 5,2 apsilankymai vienam gyventojui. 67 proc. visų apsilankymų sudarė apsilankymai pas šeimos gydytojus. Dėl Covid-19 ligos sumažėjusių tiesioginių konsultacijų skaičius, 2022 m. didėjo ir sudarė 86 proc. visų konsultacijų.

Šeimos gydytojo konsultacijai arba budinčio gydytojo konsultacijai ūmiai susirgę pacientai patenka tą pačią dieną. Pirminiam priėmimui laukimo eilė iš esmės siekia nuo 1 iki 7 dienų, tačiau

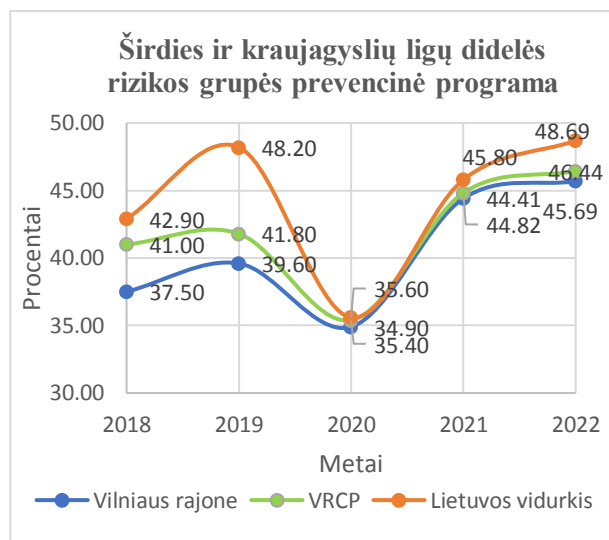
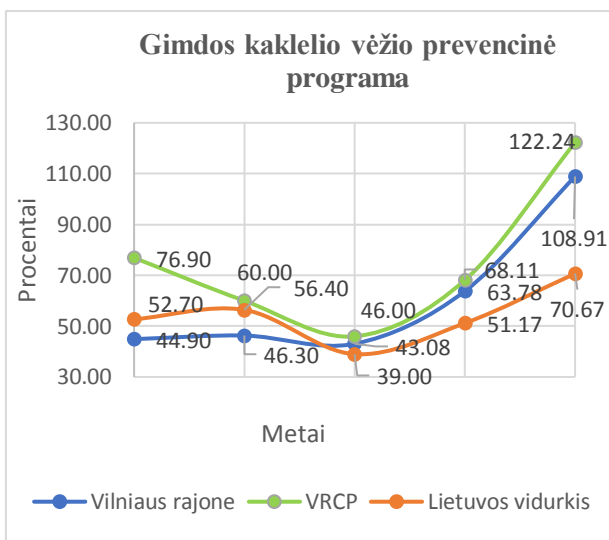
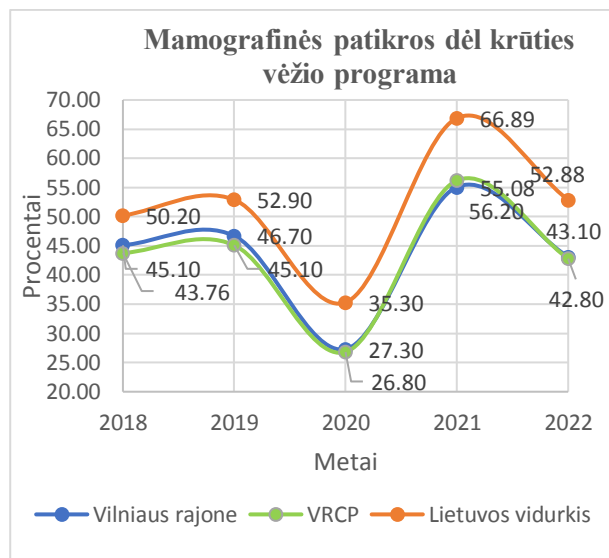
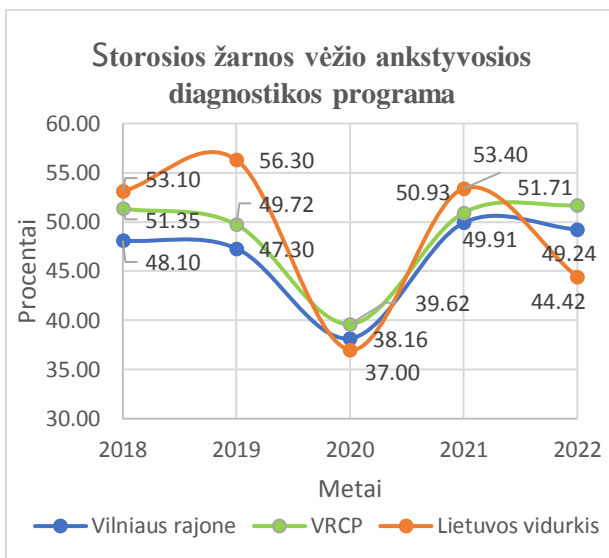
kartais pasitaiko ir ilgesnių laukimo trukmės atvejų pvz. dėl gydytojo ligos, atostogų, infekcinių susirgimų pakilimo atvejais. Paslaugų laukimo eilės atitinka Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakyme Nr. V-943 „Dėl Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ 12 punkte nustatytus maksimalius asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo terminus.

Nuo 2018 m. VšĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika yra akredituota įstaiga šeimos medicinos paslaugoms. Šeimos gydytojams ir slaugytojams nuolat keliamas darbo užmokestis, prie kurio prisideda ir Vilniaus rajono savivaldybė biudžeto lėšomis. VšĮ Vilniaus rajono centrinėje poliklinikoje dirba 11 pensinio amžiaus šeimos gydytojų. Jie užima 11,25 etato. 2024–2026 m. dar trims šeimos gydytojams sukaks pensinis amžius. Jų užimamas etatų skaičius – 3,25 etato. Siekiant spręsti trūkstamų šeimos gydytojų problemas Vilniaus rajono savivaldybė ir VšĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika remia šeimos gydytojų studentų-rezidentų studijas.

Procedūriniame kabinete atliekamas vaistų suleidimas bei lašinės infuzijos. Įstaigoje įvestas vaistininko etatas vaistų verifikavimui. Vaistai gaunami centralizuotai ir yra išduodami ambulatorijoms, BPG kabinetams bei palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninėms, o tai prisideda prie teikiamų paslaugų kokybės gerinimo.

Pagerintas asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas neįgaliesiems įrengiant keltuvus Kalvelių, Rudaminos, Juodšilių, Paberžės, Marijampolio ambulatorijose. Tačiau vis dar išlieka poreikis tobulinti pirminės sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, investuojant tiek į atskirų padalinių infrastruktūros tobulinimą, tiek į specialistų kvalifikacijos tobulinimą, tiek į paslaugų teikimo organizavimo tobulinimą, reikalingų priemonių įsigijimą.

Preveninių programų vykdymas. Remiantis Higienos instituto bei Vilniaus teritorinės ligonių kasos (TLK) skelbiamais duomenimis, VšĮ Vilniaus rajono centrinėje poliklinikoje kai kurių prevencinių programų vykdymas 2020-2021 m. laikotarpiu buvo nepakankamas ir buvo mažesnis nei šalies vidurkis, tačiau verta pastebėti, jog Covid-19 pandemijos metu ir esant apribotam sveikatos priežiūros paslaugų teikimui kontaktiniu būdu 2021 m. dviejų prevencinių programų vykdymas buvo aukštesnis nei šalies vidurkis. 2022 m. pagerėjo trijų prevencinių programų vykdymas. Siekiant efektyvios ligų profilaktikos, remiantis Europos gerosios praktikos rekomendacijomis, tikslinių grupių dalyvavimas prevencinėse programose turėtų faktiškai apimti ne mažiau kaip 80 proc. tikslinės populiacijos, todėl prevencinių programų vykdymas VšĮ Vilniaus rajono centrinėje poliklinikoje turėtų būti dar didinamas.

3 pav. Duomenų šaltinis: Valstybinė ligonių kasa

Įstaigoje teikiamos skatinamosios paslaugos, vykdomos prevencinės programos, siekiant gerų darbo rezultatų, t. y. mažinti hospitalizacijos apimtis (sergančiųjų arterine hipertenzija, cukriniu diabetu, bronchine astma, šizofrenija) bei vykdyti efektyvią vaikų ir suaugusiųjų ligų profilaktiką. 2022 m. įstaiga pasiekė šių gerų darbo rezultatų: vaikų profilaktinio patikrinimo, gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinės programos vykdymo, hospitalizacijos intensyvumo sumažėjimo sergančiųjų pneumonija, pielonefritu, ausų, nosies, gerklės infekcijomis. Tačiau išlieka nepakankamai geri darbo rezultatų rodikliai teikiant šias paslaugas: vyresnių nei 65 m. asmenų skiepijimas gripo vakcina, sergančiųjų arterine hipertenzija, cukriniu diabetu hospitalizacijos intensyvumo rodikliai, bendras antimikrobinių vaistų skyrimo dažnis.

Vakcinacijos paslaugos 2 m. amžiaus vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepijimo apimtys - 89,2 proc. (Lietuvoje - 86,1 proc.). 1 m. amžiaus vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, Haemophilus influenzae B skiepijimo apimtys (3 dozės) - 95,0 proc. (Lietuvoje - 89,8 proc.).

Odontologijos paslaugos. Pacientus aptarnauja 28 gydytojai odontologai visoje VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos aptarnaujamoje teritorijoje. Paslaugos teikiamos: Pagiriuose, Juodšiliuose, Paberžėje, Marijampolyje, Rukainiuose, Kalveliuose, Nemėžyje, Mickūnuose, Maišiagaloje, Rudaminioje, Medininkuose, Skaidiškėse, Baltojoje Vokėje, Naujoje Vilnioje ir Vilniuje, adresu Laisvės pr. 79 ir Kojelavičiaus g. 146. Aptarnaujamų pacientų skaičius 2023 m. buvo 68241.

Siekiant geresnės paslaugų kokybės, vienas gydytojas odontologas, dirbantis 1 etato krūviu, aptarnauja 3500-4500 gyventojų (Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nustatytas normatyvas 4500). Taip pat, siekiant didinti dantų ėduonies profilaktiką įstaigoje teikiamos burnos higienisto paslaugos, kurios nuo 2023 m. teikiamos ir Kalvelių bei Mickūnų ambulatorijose. Papildomai VŠĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika teikia odontologijos paslaugas prie vienos privačios pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos prisirašiusiems pacientams. Siekiant sukurti patrauklias sąlygas vaikams – odontologijos skyriuje įkurtas atskiras vaikų odontologinis kabinetas. Vaikų dantų profilaktinių tikrinimų intensyvumas – 44,53 proc (šalies mastu – 44,17 proc.). Nuo 2024 m. sausio mėn. pradėtos teikti burnos chirurgo paslaugos. Vaikų (6-14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje Vilniaus rajone- 13,3 proc. (Lietuvoje- 11.2).

Dantų protezavimo paslaugos teikiamos asmenims, gavusiems pranešimus iš teritorinės ligonių kasos. Asmenų, gavusių dantų protezavimo paslaugas VŠĮ Vilniaus rajono centrinėje poliklinikoje 2021-2023 m. laikotarpiu nežymiai išaugo. 2023 m. dantų protezavimo paslaugos suteiktos 1210 asmenims (2022 m. – 852 asmenims).

VŠĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika kartu su partneriais VŠĮ Vilniaus universiteto ligoninės Žalgirio klinika, VŠĮ Naujininkų poliklinika ir Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijų centru 2022 m. įgyvendino bandomąjį projektą „Odontologinės pagalbos teikimo pacientams su negalia modelio sukūrimas“, kurio tikslas buvo pagerinti neįgaliesiems teikiamų odontologinės priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę. Pacientai su negalia aplankyti namuose, jiems atliktos dantų pašalinimo procedūros, profilaktiniai dantų patikrinimai, užpildyti prašymai kompensuojamam protezavimui. Pacientai liko patenkinti šiomis paslaugomis, tad esant teisinei bazei bei tolimesniai finansavimui šių paslaugų teikimą būtų tikslinga tęsti.

1 lentelė

	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Gyventojų skaičius, kuriems teikiama odontologinė pagalba	70393	68745	68241
Asmenys, gavę dantų protezavimo paslaugas	852	852	1210

Psichikos sveikatos centro 2023 m. paslaugos teiktos 84518 pacientams, t. y. 1504 pacientais mažiau negu 2022 m. Pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugos teikiamos gyventojams, prisirašiusiems prie VŠĮ Nemenčinės poliklinikos bei kelių privačių gydymo įstaigų. Stebint nuolat didėjantį psichologinės pagalbos poreikį, Psichikos sveikatos centre ypatingas dėmesys kreipiamas į

psichologinių paslaugų prieinamumo gerinimą, kuriama infrastruktūra naujoms darbo vietoms sukurti. Tai pat įsigytos naujos psihodiagnostinės metodikos ir klausimynai, padedantys efektyviau ir išsamiau įvertinti psichoemocinius, elgesio, asmenybės ypatumus. Psichikos sveikatos centro komanda teikia paslaugas labiausiai paciento interesus atitinkančiu būdu - tiek tiesioginio kontakto, tiek nuotoliniu būdu. 2022 m. Psichikos sveikatos centras sėkmingai įvykdė „Priklausomybės ligų ir savižudybių prevencijos“ programą iš Vilniaus rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos biudžeto lėšų. Vilniaus rajone išlieka aktualia savęs žalojimo, bandymų nusižudyti ir savižudybių tematika, ypač vaikų ir jaunimo tarpe. Vilniaus rajono savivaldybės 2023 m. visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos duomenimis (2022 m. duomenys) 2022 m. savižudybių rodiklis toliau augo ir 1,1 karto viršijo šalies vidurkį. Vilniaus rajone bandymų žudytis skaičius nuosekliai augo ir 2022 m. buvo 1,4 karto didesnis už šalies vidurkį – pagal bandymų žudytis rajonas užėmė 8 vietą tarp kitų Lietuvos savivaldybių. Vyresnių nei 65 metų amžiaus žmonių grupėje savižudybių skaičius Vilniaus rajone 2022 m. buvo beveik 4,5 karto didesnis nei kitose amžiaus grupėse ir beveik dvigubai išaugo lyginant su ankstesniais metais. 2022 m. Psichikos sveikatos centras yra gavęs 44 pranešimus iš gydymo įstaigų po asmens suicidinio bandymo, iš jų 21 atvejais buvo susijęs su vaikais. Psichikos sveikatos centro specialistai yra užpildę 13 savižudybės krizę išgyvenančių asmenų psichosocialinių vertinimų, tokiu būdu identifikuoti aukštos savižudybės rizikos būklės asmenys, organizuota būtinoji pagalba, apsauganti nuo suicidinės grėsmės, užtikrintas tęstinis gydymas bei kompleksinės pagalbos organizavimas.

Psichikos dienos stacionaro paslaugos pradėtos teikti nuo 2013 m. vidurio. Psichikos dienos stacionaras teikia psichikos sveikatos stiprinimo paslaugas, siekdamas sumažinti pacientų, sergančiųjų psichikos ligomis, hospitalizacijos apimtis. Vienu metu stacionare aptarnaujama 14 pacientų, turinčių psichikos ir elgesio sutrikimų, ir kuriems taikomos įvairios kompleksinės terapinės psichosocialinę reabilitaciją skatinančios veiklos: muzikos, judesio, dailės, šviesos terapijos, relaksacijos užsiėmimai, turimų socialinių ir buitinių įgūdžių palaikymas ir vystymas. Paslaugas teikia kvalifikuotų specialistų komanda: gydytojas psichiatras, gydytojas psichoterapeutas, medicinos psichologas, psichikos sveikatos slaugytoja ir socialinis darbuotojas.

2 lentelė

	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Psichikos sveikatos centro aptarnaujamų gyventojų skaičius	83372	86022	84518
Pacientų skaičius, gavęs psichikos dienos stacionaro paslaugas	135	142	136

Palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugos. VšĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika stacionarines palaikomojo gydymo ir slaugos bei paliatyviosios pagalbos paslaugas teikia Juodšilių, Riešės ir Šumsko palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninėse. Slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugų poreikis išlieka stabilus. 2023 m. Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos atliko neplaninę palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugų sąlygų laikymosi priežiūrą bei atitiktį pasikeitusiems teisės aktams. Juodšilių ir Šumsko palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninėse teikiamos bendrosios slaugos, vegetacinės būklės, demencija sergančių

pacientų slaugos paslaugos. Riešės palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninėje - bendrosios slaugos, vegetacinės būklės pacientų slaugos paslaugos.

Pažymėtina, jog Riešės slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninės pastatas yra senos statybos, dalis konstrukcijų medinės, nepatenkinamos būklės, todėl sudėtinga užtikrinti higienos reikalavimus būtinus sveikatos priežiūros paslaugų teikimui. Dėl pastato ypatumų taip pat nėra galimybės šioje ligoninėje teikti paliatyviosios pagalbos bei demencija sergančių pacientų slaugos paslaugų. Sparčiai augant gyventojų skaičiui Riešės bei Avižienių seniūnijose tikslinga šioje vietoje plėtoti gyventojams reikalingas paslaugas. Teikiant stacionarines palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugas matyti ir poreikis kompleksiskai plėtoti trumpalaikes stacionarinės globos paslaugas, kadangi tiems pacientams, kuriems reikalinga nuolatinė globa, dokumentų sutvarkymas užtrunka iki 6 mėn., tačiau išrašius pacientą iš ligoninės dažnai toks pacientas lieka be jam reikalingų paslaugų.

3 lentelė

	Juodšilių palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė		Riešės palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė	Šumsko palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninė	
	Slaugos lovos	Paliatyviosios pagalbos lovos	Slaugos lovos	Slaugos lovos	Paliatyviosios pagalbos lovos
Lovų skaičius	33	3	30	31	4
Pacientų, gavusių palaugas skaičius	2021 m. - 151 2022 m. - 150 2023 m. - 176		2021 m. - 167 2022 m. - 168 2023 m. - 204	2021 m. - 125 2022 m. - 123 2023 m. - 179	

Ambulatorinių slaugos bei paliatyviosios pagalbos paslaugų teikimui namuose 2021 m. įkurtas atskiras ambulatorinės slaugos paslaugų namuose skyrius. 2021 m. – 1050 pacientų (suteikta 48502 paslaugos), 2022 m. – 809 pacientai (suteiktos 46 519 paslaugų), 2023 m. – 1173 pacientai (suteikta 38 131 paslaugų). Paslaugos teikiamos komandiniu principu (bendruomenės/bendrosios praktikos slaugytojas, kineziterapeutas, slaugytojo padėjėjas, socialinis darbuotojas). Siekiant, kad šios paslaugos būtų greičiau pasiekiamos pacientams, komandos darbuotojams nereikėtų vykti didelių atstumų iš Vilniaus miesto, įkurtos papildomos komandos bei jų darbo vietos Juodšilių, Rudaminos ir Lavoriškių ambulatorijose. Komandos aprūpintos reikalinga įranga, automobiliais ir priemoneis. 2022 m. pradėtos teikti ambulatorinės paliatyviosios pagalbos paslaugos namuose, šias paslaugas gavo 16 pacientų (suteiktos 647 paslaugos), 2023 m. – 23 pacientai (suteikta – 2287 paslaugų).

Antrinio lygio gydytojų specialistų konsultacijų 2023 m. suteikta 37,4 procentais daugiau nei 2020 m.

4 lentelė

	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023m.
--	---------	---------	---------	--------

Antrinio lygio ambulatorinių sveikatos priežiūros paslaugų (konsultacijų skaičius)	90465	101111	104018	124287
--	-------	--------	--------	--------

2023 m. vykdant „Širdies ir kraujagyslių ligų ankstyvosios diagnostikos programą“ pradėtos teikti išsamios širdies ir kraujagyslių ligų tikimybės įvertinimo ir prevencijos paslaugos, kurių tikslas - sumažinti prevencinėmis ir gydymo priemonėmis išvengiamą mirtingumą dėl širdies ir kraujagyslių ligų, nustatant pacientus, priskirtinus širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupei, organizuojant jų prevencinę priežiūrą bei koreguojant gyvenimą ir prireikus skiriant gydymą. Tokiems pacientams gydytojo kardiologo konsultacijai sudarytas „žalias koridorius“.

VšĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika dalyvauja projekte „Gydytojo kardiologo ir slaugytojo konsultacijos asmenims, sergantiems širdies nepakankamumu, paslaugų prieinamumo gerinimas“. 2023 m. poliklinikoje pradėjo veikti širdies nepakankamumo kabinetas, kurio tikslas užtikrinti kokybišką asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą, teikimą ir tęstinumą pacientams, sergantiems širdies nepakankamumu. Pacientui vertinami kraujo tyrimai, atliekama širdies echoskopija, paskiriamas ar koreguojamas gydymas. Gyvenimo kokybei pagerinti pacientai mokomi fizinio aktyvumo.

Daugumą gydytojų specialistų teikiamų paslaugų VšĮ Vilniaus rajono centrinėje poliklinikoje galima gauti iki 30 dienų laikotarpiu, tačiau kai kurių gydytojų paslaugų tenka laukti ir ilgiau nei mėnesį dėl didelio pacientų skaičiaus, gydytojų atostogų, nepilno etatinio darbo krūvio, trūkstančių specialistų. Būtina išsamiau išanalizuoti gydytojų specialistų suteikiamų paslaugų mastą ir numatyti atitinkamas priemones, kadangi Vilniaus rajono gyventojų skaičius auga, o specializuotų (II/III lygio) ambulatorinių paslaugų vartojimas statistiškai šalies mastu nemažėja.

2022 metais išplėtos pradinės reabilitacijos paslaugos. Vieno gydymo epizodo metu pacientai gali gauti iki 25 pradinio ambulatorinės medicininės reabilitacijos etapo paslaugų (iš jų bent 10 atliekamos individualiai) apmokamų iš PSDF.

5 lentelė. Medicininės reabilitacijos paslaugos

	2021 m.	2022 m.	2023m.
Suteiktos ambulatorinės reabilitacijos paslaugos (pacientai)	235	248	299
Ambulatorinės reabilitacijos paslaugos (lovdieniai)	3218	3394	3350
Suteikta pradinio etapo ir ambulatorinės reabilitacijos paslaugų apmokamų iš PSDF (Eur)	323 504	382 579	433 439

2022 metais tikslu mažinti išvengiamą mirtingumą nuo kvėpavimo takų ligų, didinti atsparumą ūmioms kvėpavimo takų virusinėms infekcijoms, gerinti emocinę ir fizinę pacientų sveikatą pradėtos teikti haloterapijos paslaugos – atidarytas „druskų kambarys“. Įranga reikalinga druskos kambariui (balda, kompiuteriai, televizorius, smulkus inventorių ir kt.) buvo įsigyta 2020 m. iš Vilniaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos. Haloterapijos paslaugas gauna vaikai ir suaugusieji.

2023 m. liepos 1 d. prasidėjus **Greitosios medicinos pagalbos sistemos reformai**, greitosios medicinos paslaugos perduotos VšĮ „Greitosios medicinos pagalbos tarnybai“.

Laboratorinės diagnostikos paslaugos. Laboratoriniai mėginiai kraujo tyrimams yra imami poliklinikos klinikinės diagnostikos laboratorijoje, esančioje Vilniuje, Laisvės pr. 79. Ambulatorijose, bendrosios praktikos gydytojų kabinetuose atliekami skubieji tyrimai, t. y. CRB, gliukozės kiekio kapiliariniame kraujyje nustatymas, bendras šlapimo tyrimas. Kraujo ėminiai hematologiniams ir kitiems klinikiniam tyrimams paimami ambulatorijose, bendrosios praktikos gydytojų kabinetuose ir ištyrimui yra transportuojami į poliklinikos klinikinę diagnostikos laboratoriją.

Pirminės sveikatos priežiūrai priskirti tyrimai sudaro 94 procentus visų įstaigoje atliekamų tyrimų. Visų atliekamų tyrimų rezultatai kaupiami ir saugomi duomenų bazėje elektronine forma, kurioje galima sekti visų pacientų tyrimų kitimo dinamiką. VšĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika kai kuriuos sudėtingesnius, retesnius tyrimus ir tyrimus, kurie ekonomiškai nenaudingi VšĮ Vilniaus rajono centrinei poliklinikai, atlikimo paslaugas įsigyja viešojo konkurso būdu.

Laboratorijoje per 2022 metus buvo atlikta 455 900 tyrimų (5% daugiau nei 2021 m.) ir kraujo mėginiai paimti 58 248 pacientams (10% mažiau nei 2021 m.). Išplėtus šeimos gydytojo kompetenciją atlikta daugiau tyrimų, išaugo ir tyrimų skaičius 1 pacientui. Per 2022 m. buvo atlikti 36 304 mokami tyrimai, tai sudaro 8 procentus nuo bendro atliktų tyrimų skaičiaus. Pacientų srautai valdomi elektroninės pacientų srautų valdymo sistemos pagalba, nuolat analizuojant laukimo ir aptarnavimo laikus ir krūvių pasiskirstymą pagal darbo vietas ir laboratorijos specialistus. Esant nepalankiai epidemiologinei situacijai reikia daugiau laiko paruošti darbo vietą naujam pacientui, todėl klinikinėje diagnostikos laboratorijoje įrengta 6-a kraujo paėmimo darbo vieta. Augant atliekamų tyrimų skaičiui ir su tuo susijusioms išlaidoms, reikalinga nuolat analizuoti tyrimų atlikimo poreikį, siekiant išvengti jų dubliavimo.

Tuberkuliozės tiesiogiai stebimo trumpo gydymo kurso paslaugos (DOTS paslaugos). Įstaigoje nuo 2016 m. teikiamos DOTS paslaugos, 2021 m. paslaugas gavo 20 pacientų, 2022 m. – 27 pacientai, 2023 m. – 27 pacientai. Taip pat nuo 2015 m. įstaigoje teikiama paslauga - tuberkulino mėginio atlikimas 7 m. vaikams ir rizikos grupių vaikams, kas efektyviai prisideda prie tuberkuliozės ankstyvos diagnostikos ir paplitimo mažinimo. Tuberkulino mėginių kasmet atliekama apie 86 proc. visų iki 7 m. vaikams ir rizikos grupės vaikams. Nežiūrint į teikiamas paslaugas šioje srityje, sergamumas tuberkulioze Vilniaus rajone išlieka aukštas, todėl reikalinga įgyvendinti papildomas priemones dėl kuo efektyvesnio sergančiųjų išaiškinimo, taip pat šviesti gyventojus šioje prevencijos srityje.

Apibendrinimas. Apibendrinant įstaigos veiklos analizę matyti, jog negalima pilnai sutapatinti kai kurių statistinių Vilniaus rajono gyventojų sveikatos rodiklių su VšĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos veikla, kadangi prie VšĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos yra prisirašę tik šiek tiek daugiau nei pusė visų Vilniaus rajono savivaldybės gyventojų (56 proc.). Įstaigoje per pastaruosius 3 metus, įgyvendinta visa eilė priemonių, gerinančių sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą prisirašiusiems pacientams. Įstaigoje teikiama asmens sveikatos priežiūros paslaugų

įvairovė, tai leidžia pacientams pasiūlyti jų poreikius atitinkančią sveikatos priežiūrą, tačiau teikiant paslaugas susiduriama su šiais pagrindiniais sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimą VŠĮ Vilniaus rajono centrinėje poliklinikoje ribojančiais veiksniais:

- geografinis ypač specializuotų ambulatorinių sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas Vilniaus rajono gyventojams nėra patogus ir mažina šių paslaugų prieinamumą bei sudaro prielaidas pacientams rinktis arčiau jų gyvenamosios vietos esančias jiems reikalingas paslaugas;

- nepakankama gyventojų atsakomybė registruojantis ir atvykstant specializuotų ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų gavimui;

- mažėjantis prisirašiusių gyventojų skaičius kelia grėsmę VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos tolimesnės efektyvios veiklos užtikrinimui.

Taip pat, atsižvelgiant į Vilniaus rajono gyventojų sveikatos būklės rodiklius, tikslinga išskirtinį dėmesį toliau skirti pirminės psichikos sveikatos priežiūros paslaugų tobulinimui ir/ar plėtrai, prevencinių programų efektyvesniam vykdymui, slaugos paslaugų namuose plėtrai, slaugos ir palaikomojo gydymo stacionarinių paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimui, tobulinti teikiamų paslaugų kokybę daugiau orientuojantis į rezultatus, orientuotus į pacientų sveikatos rodiklius, pagal galimybes didinti specializuotų paslaugų, dienos sveikatos paslaugų prieinamumą Vilniaus rajono gyventojams.

2.4. SVEIKATOS PRIEŽIŪROS IŠTEKLIAI

Darbuotojai. Analizuojant VŠĮ Vilniaus rajono centrinėje poliklinikoje dirbančių darbuotojų skaičių matyti, kad jis iš esmės išlieka stabilus, išskyrus greitosios medicinos pagalbos paslaugų ir darbuotojų perdavimą, kaita yra labai nedidelė (10 proc.), tačiau nemaža dalis sveikatos priežiūros specialistų yra vyresnio amžiaus, todėl ateityje gali išryškėti specialistų trūkumas jei nebus pritraukta jaunų specialistų. Be to, nuolat jaučiamas kai kurių specialistų trūkumas, ypač trūksta kardiologų, neurologų, oftalmologų. 2022–2023 m. laikotarpyje darbui šeimos medicinos skyriuje ir ambulatorijose priimti 4 nauji šeimos gydytojai, tačiau išlieka šių specialistų trūkumas. 2023 m. pabaigoje VŠĮ Vilniaus rajono centrinėje poliklinikoje dirbo 535 darbuotojai, iš jų 142 gydytojai, 157 slaugos specialistų. Įstaigos darbuotojams skiriamas ypatingas dėmesys: sudarytos geros darbo sąlygos, mokamas konkurencingas darbo užmokestis, iš poliklinikos lėšų dengiamos transporto išlaidos darbuotojams, vykstantiems iš miesto į kaimo padalinius ir kt., motyvacinė priemonė – šeimos gydytojui, priimtam į naujai formuojamą apylinkę, 3 mėn. mokama šeimos gydytojo vidutinė pagrindinio darbo užmokesčio kintamoji dalis.

Siekiant įstaigoje užtikrinti reikalingus sveikatos priežiūros specialistus yra nuolat vertinama ir stebima esama situacija bei pagal galimybes planuojami bei įgyvendinami atitinkami veiksmai. VŠĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika kartu su Vilniaus rajono savivaldybe jau nuo 2014 metų finansuoja medicinos studentų studijas. Po studijų finansavimo įstaigoje darbą jau pradėjo ir jį tęsia 2 gydytojai kardiologai, šeimos gydytojas, viena gydytoja rezidentė studijas baigs - 2024 m. Akivaizdu, jog ši problema ir ateityje išliks aktuali, tad tikslinga tęsti šią veiklą, bei ieškoti ir kitų motyvacinių gydytojų pritraukimo priemonių, siekiant užtikrinti įstaigoje reikalingus specialistus.

Nuo 2018 m. kartu su Vilniaus rajono savivaldybe vykdoma tęstinė pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų (šeimoms gydytojų) prieinamumo gerinimo Vilniaus rajono viešosiose asmens sveikatos priežiūros įstaigose programa, pagal kurią Vilniaus rajono savivaldybė skiria papildomas lėšas šeimoms gydytojų darbo užmokesčio priedams mokėti, taip didinant šeimoms gydytojų motyvaciją dirbti poliklinikoje, gydytojams rezidentams įstaigą rinkti kaip rezidentūros bazę (VŠĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika yra viena iš Vilniaus Universiteto rezidentūros bazių).

Įstaigos personalas aktyviai dalyvauja įvairiuose kvalifikacijos kėlimo kursuose, o įgytas žinias sėkmingai pritaiko darbinėje veikloje. Kartu su Lietuvos intensyviosios kardiologijos ir skubiosios medicinos asociacija organizuojami „Pirmosios medicinos pagalbos“ mokymai darbuotojams. Iš viso pagal šią tobulinimosi programą apmokyta virš 130 įvairių sričių sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių specialistų. Taip pat 2022 – 2023 m. organizuoti mokymai darbuotojams temomis – „Streso ir konfliktinių situacijų valdymas medicinos darbuotojų darbe bei „Sveikatos priežiūros įstaigų administracijos darbuotojų ir medikų psichologinio smurto (įskaitant mobingą) atpažinimo ir kitų emocinių kompetencijų ugdymas“. Dėl darbuotojų kvalifikacijos kėlimo aktyviai bendradarbiaujama su higienos instituto kompetencijų centru, Vilniaus universiteto medicinos fakultetu, kitomis kvalifikacijos kėlimo renginiais organizuojančiomis institucijomis. 2022 metais kvalifikaciją kėlė 67 procentai gydytojų ir 74 procentai slaugos personalo darbuotojų. Siekiant užtikrinti kuo geresnes darbo sąlygas darbuotojams, 2022 m. atliktas darbuotojų psichosocialinės rizikos vertinimas bei sudarytas psichosocialinių rizikos veiksnių mažinimo planas, kuriame numatytas darbuotojų bendravimo, streso ir konfliktinių situacijų valdymas, užtikrinant psichologinės pagalbos prieinamumą, darbuotojams susiduriantiems su psichologiniais sunkumais dėl profesinės veiklos. Iš poliklinikos lėšų dengiamos transporto išlaidos darbuotojams, vykstantiems iš miesto į kaimo ASPĮ. Darbuotojai skiepijami įstaigos lėšomis nuo užkrečiamų ligų.

Keičiantis reikalavimams paslaugų teikimui vis daugiau paslaugų integruojama skatinant komandinį įvairių specialistų darbą: nuo 2021 m. įteisinta šeimos gydytojo komandos plėtra. 2023 m. su partneriais įgyvendinus Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansuojamas projektą „Inovatyvios ir kompleksinės lėtinių ligų priežiūros modelio išbandymas“, poliklinikoje tęsiamos atvejo vadybininko funkcijos neinfekcinėmis lėtinėmis ligomis sergančių pacientų integruotai priežiūrai. Be to vykstant sveikatos priežiūros sistemos reformą, numatoma šalyje vystyti ilgalaikės priežiūros paslaugas, integruojant asmens ir socialines paslaugas, plėtoti telekonsultacijas, kurios leistų lėtinėmis ligomis sergančių pacientų priežiūrą didžiąja dalimi vykdyti nuotoliniu būdu ir kt.

Statiniai ir patalpos. Poliklinikos veiklai pastatai naudojami patikėjimo teise pagal sutartį su Vilniaus rajono savivaldybe. Didžioji dalis veiklai naudojamų statinių yra atnaujinti ir pritaikyti kokybiškam bei prieinamam sveikatos priežiūros paslaugų teikimui, sudarytos geros sąlygos dirbančiam personalui ir pacientams, tačiau dalis patalpų/statinių yra blogos ar patenkinamos būklės, pvz. Riešės palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninės pastatas, neatitinkantis esminių statinio reikalavimų pagal keliamus reikalavimus (higienos, sveikatos ir aplinkos apsaugos, kadangi pastatas pastatytas 1940 m., susidėvėjęs, medinės konstrukcijos supuvę ir kt.). Kai kurių veiklai naudojamų pastatų pasenę inžineriniai tinklai, blogos energetinės savybės, dėl kurių patiriamos nemažos patalpų eksploatavimo išlaidos. VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos padaliniams kaimiškose vietovėse būdingos problemos, susijusios su daugelio gyvenviečių demografiniais pokyčiais ir problemomis, susijusiomis su sveikatos priežiūros infrastruktūros efektyvumu. Vertinant perspektyvas ateityje –

šios problemos išliks aktualios. Siekiant užtikrinti rajono gyventojams prieinamumą prie kokybiškų pirminės sveikatos priežiūros paslaugų, Vilniaus rajono savivaldybė skiria dotacijas poliklinikos dalies rajono kaimo gyvenamųjų vietovių ambulatorinės sveikatos priežiūros subjektų komunalinių išlaidų padengimui, infrastruktūros gerinimui.

2023 m. pradėti remonto darbai Juodšilių palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninėje siekiant atitikti pasikeitusių teisės aktų reikalavimams bei slaugos paslaugų teikimui demencija sergantiems pacientams.

Transporto priemonės. Siekiant pagerinti pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą tikslinems prie įstaigos prisirašiusiems gyventojų grupėms poliklinika įvykdė projektą pagal Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo priemonę Nr. 08.1.3-CPVA-R-609 „Pirminės asmens sveikatos priežiūros veiklos efektyvumo didinimas“. Projekto įgyvendinimo metu įsigyta 11 automobilių pacientų aptarnavimui namuose. Pirminės ambulatorinės (šeimoms gydytojų) paslaugų teikimui namuose, įskaitant ir slaugos paslaugas namuose įstaigoje šiuo metu naudojama iš viso 30 lengvųjų automobilių. 2023 m. įsigyti du nauji automobiliai, 2024 m. sausio mėn. - elektromobilis. Automobiliai paskirstyti VšĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos ambulatorijoms ir BPG kabinetams.

Techniniai ir technologiniai ištekliai. Naudojama medicinos bei kita reikalinga įranga yra nuolat atnaujinami pagal įstaigos ir/ar savivaldybės finansines galimybes, dalyvaujant įvairiuose projektuose, tačiau dėl lėšų trūkumo nepakankamai. Dalis naudojamos medicinos ir kitos įrangos yra jau pasenusi ir nusidėvėjusi (daugiau nei 10 m. senumo), trūksta šiuolaikinių technologijų, todėl nepakankamos galimybės efektyviai diagnozuoti ir gydyti susirgimus. Siekiant gerinti pacientams teikiamų paslaugų kokybę, nuolat ieškoma išorės finansavimo, inicijuojami ir įgyvendinami įvairūs projektai dėl sveikatos priežiūros paslaugų teikimo infrastruktūros atnaujinimo.

Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansuojamo projekto "Gydytojo kardiologo ir slaugytojo konsultacijos asmenims, sergantiems širdies nepakankamumu, paslaugų prieinamumo gerinimas" gautas ilgalaikis turtas: bioimpedanso kardiografijos sistema "CardioScreen 2000 medis", vertė 16,5 tūkst. Eur; ultragarsinės diagnostikos prietaisas "Vivid T9" – 38,6 tūkst. Eur, trumpalaikio turto už 0,7 tūkst. Eur (projektorius "Acer X138WHP", širdies ir kraujagyslių muliažas, inhaliatorius).

2022 m. įsigyta ilgalaikio turto už 300,5 tūkst. Eur, iš jų: kompiuterinių programų ir licencijų už 0,9 tūkst. Eur, medicininės įrangos – 184,3 tūkst. Eur, transporto priemonių – 18,8 tūkst. Eur, baldų, biuro įrangos ir kito ilgalaikio turto – 96,5 tūkst. Eur.

2023 m. įsigyta ilgalaikio turto už 321,7 tūkst. Eur, iš jų: licencijų už 18,3 tūkst. Eur, medicininės įrangos – 110,6 tūkst. Eur, transporto priemonių – 37,8 tūkst. Eur, baldų, biuro įrangos ir kito ilgalaikio turto – 167,8 tūkst. Eur.

Poliklinikoje vykdomi informacinių sistemų tobulinimo darbai, siekiant kuo daugiau išnaudoti informacines technologijas. Užtikrinant apsaugą nuo kibernetinių grėsmių, VšĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos kibernetinio saugumo sistema ESET buvo atnaujinta iki naujausios versijos visose darbo vietose, leidžiant jas pasiekti centralizuotai iš vieno serverio. Ambulatorijose, bendrosios praktikos gydytojų kabinetuose atlikta laboratorinių tyrimų integracija su informacine sistema Med.I.S. Poliklinika pilnai perėjo prie elektroninės ambulatorinės paciento medicininės kortelės.

Apibendrinimas. Atskirų specialistų pritraukimas ir užtikrinimas įstaigoje išlieka esminiu iššūkiu. Taip pat ypatingas dėmesys turi būti skiriamas specialistų kvalifikacijos tobulinimui, o esant poreikiui ir perkvalifikavimui, siekiant prisitaikyti prie besikeičiančių paslaugų teikimo reikalavimų, besivystančių technologijų. Infrastruktūros palaikymui ir tobulinimui reikalinga ieškoti galimybių ir inicijuoti bei įgyvendinti projektus, užtikrinant teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą pacientams.

2.5. FINANSINIAI IŠTEKLIAI

Didžiausią poliklinikos pajamų dalį 2020 -2023 m. sudarė pajamos, apmokamos iš PSDF biudžeto. Pajamos iš PSDF biudžeto per pastaruosius metus augo ir 2023 m. buvo apie 21 proc. didesnės lyginant su 2020 m. duomenimis, tačiau augo ir pagrindinės veiklos sąnaudos. Esminis sąnaudų augimas buvo darbuotojų darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui (16,5 proc.), taip pat augo išlaidos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimui, transportui, komunalinėms paslaugoms, remontui.

6 lentelė

Pajamos	2020 m., tūkst. eurų	2021 m., tūkst. eurų	2022 m., tūkst. eurų
Pagrindinės veiklos pajamos, iš jų:	17405,9	21090,8	21225,0
1. PSDF biudžeto lėšos	14957,3	15912,1	18067,0
2. finansavimo pajamos, iš jų pagal finansavimo šaltinius:	1691,6	4045,0	2276,3
2.1. Valstybės biudžeto lėšos	290,3	2206,6	1111,4
2.2. Savivaldybės biudžeto lėšos	503,2	718,7	736,6
2.3. Europos Sąjungos fondų lėšos	147,8	300,8	116,9
2.4. Kiti šaltiniai	750,3	818,9	261,4
Pagrindinės veiklos sąnaudos, iš jų:	17349,9	21009,8	20495,7
Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo	14265,4	16436,1	16617,8

Vertinant finansavimo pajamas matyti, jog gan ženkli lėšų dalis 2020-2023 m. buvo Vilniaus rajono savivaldybės, kuri skyrė savivaldybės biudžeto lėšas tiek sveikatos specialistų darbo užmokesčio kėlimui, tiek kitoms įstaigos veikloms finansuoti (kaimišku ambulatorijų išlaikymui ir kt.).

Įvertinant pajamas už skirtingas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, matyti jog gan ženkliai augo pajamos 2022 m., kadangi 2020 m. dėl paskelbtos epidemiologinės situacijos, sumažėjus pacientų srautams nuo ataskaitinio laikotarpio kovo mėnesio įstaigai buvo mokama 1/12 sutartinės sumos. 2022 m. visos suteiktos asmens sveikatos priežiūros paslaugos buvo apmokėtos.

Kai kurių įstaigos ambulatorijų patiriamos išlaidos šildymui yra gana didelės, lyginant su tų ambulatorijų, kurių statiniai yra atnaujinti, todėl investicijos į patalpų energetinių savybių gerinimą sudarytų sąlygas įstaigos patiriamų išlaidų mažinimui. Atliktas Paberžės ambulatorijos energetinis auditas, pagal kurį matyti, jog investavus į šios ambulatorijos patalpų atnaujinimą galima būtų

sutaupyti ne mažiau kaip 30 proc. šio pastato šildymui patiriamų energijos sąnaudų, o tuo pačiu ir išlaidų.

Vertinant bendrą finansinį įstaigos rezultatą 2020-2022 m. laikotarpiu matyti, jog VšĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos finansinis veiklos rezultatas buvo teigiamas.

7 lentelė

	2020 m., eurai	2021 m., eurai	2022 m., eurai
Finansinis įstaigos veiklos rezultatas	+56180,0	+83472,0	+760003,0

Preliminariais duomenimis už 2023 m., įstaigos pagrindines veiklos pajamas sudarė 21740,7 tūkst. eurų, iš kurių 19203,5 tūkst. eurų PSDF biudžeto lėšos už suteiktas sveikatos priežiūros paslaugas, pagrindinės veiklos sąnaudų siekė – 21353,4 tūkst. eurų, iš kurių darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos – 17405,0 tūkst. eurų. 2023 m. įstaigos veiklos rezultatas taip pat teigiamas.

2023 m. vidutinis darbuotojų mėnesinis darbo užmokestis vienam užimtam etatui siekė 2732,0 Eur (30,8 proc. daugiau nei 2020 m.), gydytojų – 4521,0 Eur (35,7 proc. daugiau nei 2020 m.), slaugytojų 2579,0 Eur (26,3 proc. daugiau nei 2020 m.).

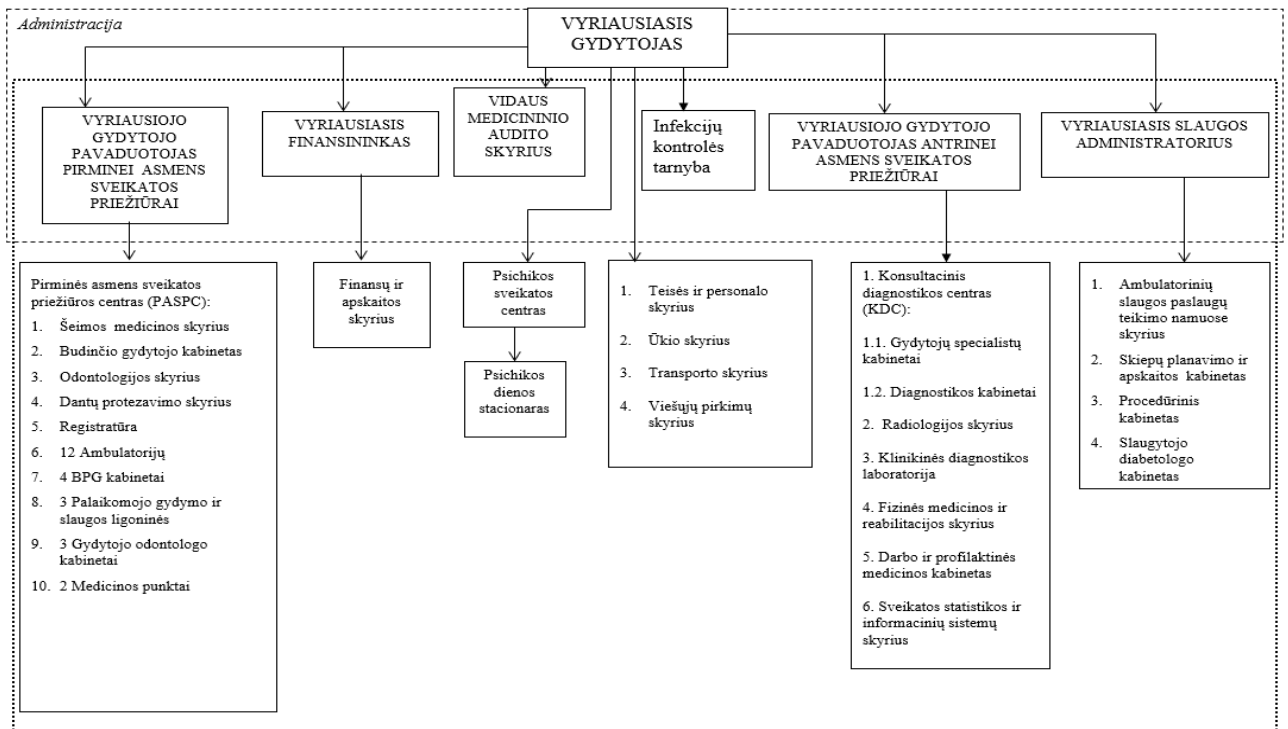
Apibendrinimas. Kasmet didinami paslaugų įkainiai, kad galima būtų didinti darbuotojams darbo užmokestį. Įstaigos glaudus bendradarbiavimas su steigėju – Vilniaus rajono savivaldybe, prisideda prie įstaigos veiklos tvarumo, darbuotojams konkurencingo darbo užmokesčio bei įstaigos padalinių kaimiškose vietovėse išlaikymo, todėl šio bendradarbiavimo tęstinumas yra reikalingas, siekiant užtikrinti nenuostolingą įstaigos tolimesnę veiklą.

2.6. VEIKLOS VALDYMAS IR ORGANIZAVIMAS

Įstaigos struktūra patvirtinta Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. T3-54.

VŠĮ VILNIAUS RAJONO CENTRINĖS POLIKLINIKOS VALDYMO STRUKTŪRA

PATVIRTINTA
Vilniaus rajono savivaldybės tarybos
2023 m. vasario 24 d.
sprendimu Nr. T3-54

Įstaigos viešumui užtikrinti sudaryta Stebėtojų taryba. Stebėtojų taryba analizuoja įstaigos veiklą, išklauso ir įvertina vyriausiojo gydytojo parengtą metinę veiklos ataskaitą, vykdo kitas pareigas, numatytas įstatuose. Įstaigoje veikia patariamieji organai: Gydymo ir Slaugos tarybos.

Įstaiga turi vadybos sistemas sertifikuojančios viešosios įstaigos „LST Sert“ išduotą Atitikties sertifikatą Nr. 9000-554, kuriuo pažymima, kad pirminių ir antrinių ambulatorinių, psichikos sveikatos ir pirminės stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo srityje įstaigos kokybės vadybos sistema atitinka LST EN ISO 9001:2015 reikalavimus.

2022 m. lapkričio 24 d. Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos išdavė akreditavimo pažymėjimą Nr. J24-54, kad Viešoji įstaiga Vilniaus rajono centrinė poliklinika yra akredituota šeimos medicinos paslaugai.

VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos 2023 m. vasario 27 d. vyriausiojo gydytojo įsakymu Nr. V-79 patvirtinta VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos kokybės politika.

Kasmet kokybės vadybos sistema palaikoma ir gerinama, peržiūrimi ir atnaujinami procesų aprašymai, tvarkos aprašai, darbo organizavimo taisyklės. Vidaus medicininio audito skyrius atlieka planinius bei neplaninius auditus asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybei įvertinti. Vidaus medicinos auditų metu identifikuotos neatitiktys pašalinamos įgyvendinant numatytus koregavimo ir korekcinius veiksmus, pateikiamos rekomendacijos kokybės gerinimui.

Įstaigoje veikia Medicinos etikos komisija, kuri vertina kaip laikomasi medicinos etikos reikalavimų. Vyriausiojo gydytojo įsakymu patvirtinta Smurto ir (ar) priekabiavimo prevencijos politika. Galimai patirtus ar pastebėtus smurto ar priekabiavimo atvejus nagrinėja, prevencines ir poveikio priemones siūlo VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos vyriausiojo gydytojo įsakymu sudaryta nešališka smurto ir priekabiavimo darbe atvejų nagrinėjimo komisija.

Pacientų teisės ir pareigos apibrėžtos darbo ir vidaus tvarkos taisyklėse, kurios yra prieinamos pacientams (skelbiamos informacijos pateikimo vietoje įstaigoje, internetinėje svetainėje). Įstaigos svetainėje pacientams yra pateikta informacija apie prisirašymą, teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas, mokamas sveikatos priežiūros paslaugas, kur kreiptis po Įstaigos darbo valandų, paslaugų laukimo eilės ir kt. aktuali informacija. Visiems pacientams yra sudaryta galimybė užsiregistruoti vizitui pas gydytoją per įstaigos interneto svetainę, elektroninius valdžios vartus, jungiantis tokiu būdu pacientas mato atliktų laboratorinių tyrimų rezultatus.

Įstaiga savo veikloje vadovaujasi kitais veiklos stebėseną ir kontrolę užtikrinančiais teisės aktais: Viešosios įstaigos Vilniaus rajono centrinės poliklinikos vidaus kontrolės politika; Finansinės apskaitos vidaus kontrolės taisyklėmis; Korupcijai atsparios aplinkos kūrimo įstaigoje taisyklėmis; Viešosios įstaigos Vilniaus rajono centrinės poliklinikos ekstremaliųjų situacijų valdymo planu; Viešosios įstaigos Vilniaus rajono centrinės poliklinikos asmens duomenų tvarkymo taisyklėmis; Viešosios įstaigos Vilniaus rajono centrinės poliklinikos privatumo politika; Smurto ir (ar) priekabiavimo prevencijos politika; Viešosios įstaigos Vilniaus rajono centrinės poliklinikos informacinės sistemos duomenų saugos nuostatais ir informacinės sistemos veiklos tęstinumo valdymo planu ir kitais dokumentais.

Siekiant vertinti ir tobulinti įstaigos veiklą periodiškai atliekami pacientų pasitenkinimo įstaigos teikiamomis paslaugomis lygio vertinimai.

Poliklinikoje įkurtas budinčiojo gydytojo kabinetas, kuriame nuo 7 iki 20 val. darbo dienomis ir šeštadieniais nuo 8 iki 12 val. teikiama būtinoji pagalba ir taip pat priimami pacientai, prisirašę prie VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos ambulatorijų ir BPG kabinetų. Tokiu būdu aptarnaujami iš anksto neužsiregistravę ar dėl įvairių priežasčių negalintys patekti pas savo šeimos gydytoją (liga, atostogos, mokymai) pacientai, kas leidžia efektyviau užtikrinti paslaugų teikimą ir organizavimą, paslaugų prieinamumą pacientams.

Įstaigoje nuolat įgyvendinamos visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos, kurių metu gerinama įstaigos teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybė, neapdraustiems prie įstaigos prisirašiusiems gyventojams teikiamos ligų profilaktikos ir ankstyvos ligų diagnostikos paslaugos, vykdomi tikslinių gyventojų grupių mokymai sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo srityse. Siekiant geresnės Vilniaus rajono savivaldybės gyventojų sveikatos aktyviai bendradarbiaujama su Vilniaus miesto visuomenės sveikatos biuru, Vilniaus rajono savivaldybės administracija, įgyvendinant visuomenės sveikatos rėmimo programas.

VŠĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika aktyviai dalyvauja įvairiuose projektuose, finansuojamuose valstybės, savivaldybės biudžetų, Europos Sąjungos fondų investicijų bei tarptautinės paramos lėšomis, tad šią veiklą reikalinga pagal galimybes tęsti.

2023 m. gruodžio 13 d. priimtas Vilniaus rajono savivaldybės tarybos sprendimas Nr. T3-310 steigti **Vilniaus rajono savivaldybės sveikatos centrą**, kuris veiks funkcinio bendradarbiavimo būdu. 2024 m. sausio 10 d. pasirašyta bendradarbiavimo sutartis Nr. A12-1 tarp asmens sveikatos priežiūros įstaigų. Vilniaus rajono savivaldybės sveikatos centro veikloje dalyvaus ir sveikatos priežiūros paslaugas teiks 7 įstaigos: VŠĮ Nemenčinės poliklinika, UAB „Riešės šeimos klinika“, IĮ V. Staliulionienės BPG kabinetas, UAB „RVL klinika“, VŠĮ Centro poliklinika, BĮ Vilniaus miesto

savivaldybės visuomenės sveikatos biuras ir **VŠĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika**, kuri išrinkta koordinuojančiąja įstaiga. Tikslas – asmens sveikatos priežiūros paslaugų organizavimo gerinimas ir teikimo koordinavimas bendradarbiaujant tarpusavyje, siekiant savivaldybės gyventojams gerinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę.

Apibendrinimas. Įstaigos veiklos valdymas ir organizavimas yra šiuolaikiškas ir efektyvus, įstaiga geba greitai prisitaikyti prie besikeičiančios situacijos (tai parodė šalyje paskelbta ekstremalioji Covid-19 situacija). Siekiant ir toliau išlikti konkurencingiems, patraukliems, gerinti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą, orientuojantis į pacientų poreikius, reikalinga nuolatinė įstaigos veiklos, paslaugų teikimo ir organizavimo analizė, ypač probleminėse srityse, vertinimas ir stebėseną bei efektyvių sprendimų paieška bei jų įgyvendinimas. Taip pat toliau reikalinga vystyti bei plėtoti bendradarbiavimą su kitomis įstaigomis bei organizacijomis siekiant geresnės Vilniaus rajono gyventojų sveikatos, sprendžiant kylančius iššūkius.

3. SSGG ANALIZĖ

Atlikus esamos situacijos analizę nustatytos šios su VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos veiklos vystymu susijusios stiprybės, silpnybės, grėsmės ir galimybės.

8 lentelė

STIPRYBĖS – tai institucijos vidiniai sugebėjimai
1. Įstaigoje įdiegta ir palaikoma kokybės vadybos sistema
2. Akredituota šeimos medicinos paslauga
3. Nuolat stebimas, vertinamas ir tobulinamas sveikatos priežiūros paslaugų valdymas ir organizavimas
4. Aktyvus įstaigos personalas, į rezultatą orientuota valdymo politika
5. Kasmet įgyvendinamos visuomenės sveikatos stiprinimo programos, pacientų informavimas ir švietimas
6. Aukšta darbuotojų kvalifikacija ir praktinio darbo patirtis (ilga įstaigos darbo patirtis, nedidelė personalo kaita, nuolat tobulinama kvalifikacija)
7. Aukštas pacientų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis lygis, geri kai kurie pirminės sveikatos priežiūros veiklos rezultatai
8. Aktyviai naudojama e. sveikatos ir išankstinė pacientų registracijos informacinė sistema bei jų teikiami funkcionalumai
9. Kompleksiškas (pirminės ir antrinės) ambulatorinių sveikatos priežiūros paslaugų užtikrinimas/pasiūla prisirašiusiems prie įstaigos pacientams
10. Aktyvus bendradarbiavimas su Vilniaus rajono savivaldybės administracija, visuomenės sveikatos biuru ir kt. prisideda prie įstaigos veiklos vystymo, pacientams paslaugų užtikrinimo
11. Teigiamas įstaigos veiklos finansinis rezultatas
SILPNYBĖS – tai institucijos bruožai, mažinantys jos konkurencinį pranašumą kitų institucijų atžvilgiu ir menkina gebėjimą teikti aukštos kokybės paslaugas.
1. Mažėjantis prisirašiusių gyventojų skaičius įstaigoje, ypač kaimiškose ambulatorijose ir BPG kabinetuose
2. Tam tikrų sveikatos priežiūros specialistų trūkumas

3. Prisirąšiusių gyventojų rūpinimosi savo sveikata stoka ir/ar nepakankamas specialistų dėmesys prevencinių programų vykdymui, kas lemia nepakankamą gyventojų dalyvavimą prevencinėse programose
4. Sudėtinga pritraukti papildomus finansavimo šaltinius
5. Pakankamai didelės patiriamos veiklos organizavimo išlaidos (kai kurių pastatų eksploatavimas, didelė aptarnaujama teritorija, didelis paslaugų teikimo vietų skaičius, tolimas pacientų transportavimas ir kt.)
6. Nepakankama veiklai naudojamos turimos infrastruktūros kokybė
GRĖSMĖS – tai pagrįstai tikėtini įvykiai, kuriems įvykus institucijai būtų padaryta žymi žala
1. Dėl senėjančios visuomenės didėjantis paslaugų poreikis ir nepakankamas apmokėjimas už jas, per maži paslaugų įkainiai, kelia grėsmę įstaigos veiklos tęstinumui ir tvarumui
2. Kai kurių sveikatos priežiūros specialistų trūkumas ir sunkumai pritraukiant juos kelia grėsmę mažėti įstaigos patrauklumui, mažėti prisirašiusių skaičiui
3. Sparčiau nei pajamos augančios kai kurios įstaigos veiklos išlaidos, kelia grėsmę įstaigos veiklos tęstinumui ir tvarumui
4. Paslaugų įkainių neatitikimas realių sąnaudų
5. Mažėjanti specializuotų paslaugų teikimo paklausa įstaigoje mažina įstaigos pajamas, taip pat kelia grėsmę įstaigos kaip kompleksines (pirmines ir antrines) ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos žinomumui, įvaizdžiui
6. Vilniaus rajone besikuriantys privatūs paslaugų teikėjai kelia riziką, jog dalis prie VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos prisirašiusių pacientų specializuotas paslaugas rinksis arčiau jų gyvenamosios vietos, dėl ko specializuotų paslaugų paklausa įstaigoje dar labiau mažės
GALIMYBĖS – tai aplinkybių visuma, galinčių duoti realios naudos
1. Augantis PSDF biudžetas nacionaliniu lygiu bei didesnis ambulatorinių paslaugų finansavimas, sudaro galimybes šių paslaugų vystymui
2. Konkurencingumo didinimas diegiant ir plėtojant efektyvios vadybos principus
3. Skatinama ambulatorinių (įskaitant dienos) sveikatos priežiūros paslaugų plėtra nacionaliniu lygiu, sudaro galimybes šių paslaugų plėtrai. Naujų sveikatos priežiūros paslaugų ir informacinių technologijų diegimas
4. Didėjantis gyventojų dalyvavimą ligų prevencinėse programose, kas leistų pasiekti geresnius gyventojų sveikatos būklės rodiklius bei gauti papildomą finansavimą
5. Gerėjanti gyventojų sveikata gali sąlygoti mažesnes sveikatos priežiūros išlaidas, todėl tikslinga skirti kuo didesnę dėmesį gyventojų švietimui, sveikatos raštingumo didinimui
6. 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų finansinė perspektyva, bei kitos tarptautinės programos sudaro tam tikras galimybes planuoti ir inicijuoti reikalingus įstaigos veiklos tobulinimo projektus
7. Efektyvus įstaigos veiklos valdymas, įvairiapusė paslaugų pasiūla, konkurencingas darbo užmokestis specialistams sudaro galimybes pristatyti įstaigą kaip patrauklią tiek pacientams tiek specialistams įstaigą, pritraukti jaunus specialistus
8. Diegti šiuolaikines mokslo įrodymais pagrįstas sveikatos technologijas, veiklos tobulinimo gerosios praktikos pavyzdžius, optimizuoti įstaigos veiklą
9. Pritraukti daugiau gyventojų prisirašyti prie įstaigos įgyvendinant rinkodaros priemones, pabrėžiant įstaigos teikiamų paslaugų privalumus bei naudą gyventojams
10. Didinti bendradarbiavimą su Visuomenės sveikatos biuru, nevyriausybinėmis organizacijomis, socialinių paslaugų teikėjais, Vilniaus rajono savivaldybės

administracija, privačiais paslaugų teikėjais ir kt., įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimo programas, siekiant skatinti gyventojus rūpintis savo sveikata, didinti jų sveikatos raštingumą, užtikrinti gyventojams jiems reikalingas paslaugas

11. Išlaikyti ir didinti pacientų pasitenkinimą sveikatos priežiūros paslaugomis

Panaudojant stiprybes galimybėms įgyvendinti bei grėsmėms sumažinti, ištaisant silpnybes pasinaudojant galimybėmis, bei pašalinant silpnybes siekiant sumažinti grėsmes numatoma efektyvi tolesnė įstaigos vystymo veikla 2024-2026 metais.

9 lentelė

Stiprybės galimybėms įgyvendinti	
Aktyvus ir motyvuotas įstaigos personalas, į rezultatą orientuota valdymo politika bei aukšta darbuotojų kvalifikacija ir praktinio darbo patirtis	Sudarys sąlygas efektyviai pasinaudoti 2021-2027 m. ES fondų finansinės perspektyvos bei kitų tarptautinių programų teikiamomis galimybėmis, diegti šiuolaikines mokslo įrodymais pagrįstas sveikatos technologijas, veiklos tobulinimo gerosios praktikos pavyzdžius, optimizuoti įstaigos veiklą
Stebimas ir vertinamas įstaigos veiklos valdymas ir organizavimas, aktyvus į rezultatus orientuotas įstaigos personalas	Sudarys sąlygas ieškoti efektyvių paslaugų teikimo ir organizavimo metodų, tobulinti paslaugų kokybę ir prieinamumą, viešinti efektyviai vykdomą įstaigos veiklą, gerinti įstaigos įvaizdį, pritraukti daugiau pacientų bei pasiūlyti naujų paslaugų, orientuojantis į pacientų poreikius.
Nuolat įgyvendinamos visuomenės sveikatos stiprinimo programos, aktyvus į rezultatus orientuotas įstaigos personalas	Sudarys sąlygas skatinti gyventojus rūpintis savo sveikata, didinti jų sveikatos raštingumą, aktyviai kviesti gyventojus profilaktiškai tikrintis sveikatą, tokiu būdu didės gyventojų dalyvavimas prevencinėse programose
Aktyviai naudojama el. sveikatos, išankstinio pacientų registracijos informacinė sistema bei jų teikiami funkcionalumai	Sudaro galimybes optimizuoti įstaigos veiklą, gerinti pacientų aptarnavimo kokybę, pritraukti daugiau pacientų, šviesti ir informuoti pacientus apie jų pareigas, teises ir pasekmes, kas galėtų sumažinti neatsakingą pacientų elgesį
Aukštas pacientų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis lygis, kai kurie geri darbo rezultatai	Sudaro galimybes pristatyti įstaigą visuomenei kaip patrauklią asmens sveikatos priežiūros įstaigą, paskatinti naudotis įstaigos teikiamomis paslaugomis
Įstaigoje įdiegta ir palaikoma kokybės vadybos sistema, šeimos medicinos akreditacija	Sudaro galimybes užtikrinti efektyvų įstaigos veiklos organizavimą, rizikų valdymą, tai sudaro prielaidas pacientų pasitenkinimo išlaikymui/didinimui, kvalifikuotų specialistų pritraukimui
Stiprybės grėsmėms sumažinti	
Nuolat stebimas, vertinamas bei tobulinamas veiklos valdymas ir organizavimas, aktyvus įstaigos personalas, į rezultatą orientuota	Sudarys sąlygas didinti įstaigos veiklos efektyvumą, tai leis spręsti kylančius iššūkius dėl augančių išlaidų, efektyvaus veiklos organizavimo,

valdymo politika bei aukšta darbuotojų kvalifikacija ir praktinio darbo patirtis	išnaudoti paslaugų teikimo/pasiūlos (įskaitant mokamas paslaugas) potencialą, taip pat ieškoti sprendimų dėl trūkstamų specialistų pritraukimo.
Aukštas pacientų pasitenkinimo teikiamomis paslaugomis lygis, kai kurie geri darbo rezultatai	Sudaro galimybes pristatyti įstaigą visuomenei kaip patrauklią asmens sveikatos priežiūros įstaigą, paskatinti naudotis įstaigos teikiamomis paslaugomis.
Aktyvus bendradarbiavimas su Vilniaus rajono savivaldybės administracija	Sudaro sąlygas pritraukti trūkstamus specialistus bei išlaikyti esamus, kompensuoti sparčiau nei pajamos augančias veiklos išlaidas, kas prisidės prie įstaigos tvarumo bei veiklos tęstinumo
Aktyvus įstaigos personalas, į rezultatą orientuota valdymo politika, kompleksiškas (pirminės ir antrinės) ambulatorinių sveikatos priežiūros paslaugų užtikrinimas/pasiūla prisirašiusiems prie įstaigos pacientams	Sudaro sąlygas užimti lyderio pozicijas užtikrinant Vilniaus rajono gyventojams jiems reikalingas ambulatorines sveikatos priežiūros paslaugas, vystyti bendradarbiavimą tarp skirtingų Vilniaus rajono gyventojams paslaugas teikiančių sveikatos priežiūros įstaigų
Galimybės silpnėms ištaisyti	
2021-2027 m. ES fondų finansinė perspektyva, bei kitos tarptautinės programos sudaro tam tikras galimybes planuoti ir inicijuoti reikalingus įstaigos veiklos tobulinimo projektus	Sudaro galimybes pagerinti įstaigos veikloje naudojamos infrastruktūros kokybę, tobulinti paslaugų teikimo kokybę, tobulinti darbuotojų kvalifikaciją, įsigyti reikalingą įrangą, modernizuoti pastatus, siekiant sumažinti patiriamas išlaidas, įgyvendinti veiklos tobulinimo iniciatyvas, plėtoti veiklą.
Augantis PSDF biudžetas nacionaliniu lygiu, didesnis ambulatorinių paslaugų finansavimas bei ambulatorinių paslaugų teikimo skatinimas nacionaliniu lygiu	Sudaro galimybes ambulatorinių bei dienos paslaugų plėtrai, papildomų pacientų pritraukimui
Šiuolaikinių mokslo įrodymais pagrįstų sveikatos technologijų, veiklos tobulinimo gerosios praktikos pavyzdžių diegimas ir įstaigos veiklos optimizavimas	Didina įstaigos veiklos efektyvumą, sudaro sąlygas lengviau pritraukti trūkstamus ir jaunus specialistus
Bendradarbiavimo su Visuomenės sveikatos biuru, nevyriausybinėmis organizacijomis, socialinių paslaugų teikėjais, Vilniaus rajono savivaldybės administracija, netgi privačiais paslaugų teikėjais ir kt. didinimas bei visuomenės sveikatos stiprinimo programų įgyvendinimas	Leis padidinti gyventojų sąmoningumą rūpintis savo sveikata, taip pat didins jų sveikatos raštingumą, didės jų atsakomybė, dalyvavimas prevencinėse programose. Taip pat bendradarbiavimas su kitomis sveikatos priežiūros įstaigomis leistų spręsti trūkstamų specialistų problemą, užtikrinti gyventojams reikalingas paslaugas, kartu siekti geresnių Vilniaus rajono gyventojų sveikatos rodiklių
Taikomos rinkodaros priemonės, pabrėžiant įstaigos teikiamų paslaugų privalumus bei naudą gyventojams.	Sudaro sąlygas gyventojams išsamiau susipažinti su įstaigos veikla, jos teikiama nauda ir pasirinkti šią įstaigą sveikatos priežiūros paslaugų gavimui.
Silpnųjų pašalinimas, kad sumažėtų grėsmės	
Intensyviai įgyvendinami specialistų pritraukimo veiksmai	Leis užtikrinti reikalingų sveikatos priežiūros specialistų poreikį įstaigoje

Atnaujinta įstaigos infrastruktūra, sumažintos patiriamos pastatų eksploataavimo išlaidos	Leis taupyti išteklius bei juos panaudoti veiklos efektyvumo didinimui
Gyventojų rūpinimosi savo sveikata, jų sveikatos raštingumo didėjimas, didesnė orientacija į kai kurių teikiamų paslaugų prieinamumą bei kokybę, gerus pacientų sveikatos rodiklius	Leis sumažinti augantį tam tikrų sveikatos priežiūros paslaugų poreikį, taip pat gerins gyventojų sveikatos būklės rodiklius, dides gyventojų pasitenkinimas bei įstaigos patrauklumas
Įstaigos teikiamų paslaugų, jų organizavimo privalumų bei naudos prisirašiusiems pacientams viešinimas, pritraukti papildomi specialistai	Leis stabilizuoti ar net padidinti prie įstaigos prisirašiusių pacientų skaičių, padidinti specializuotų paslaugų teikimo apimtį

4. STRATEGINĖS ĮSTAIGOS VEIKLOS VYSTYMO KRYPTYS

Pagrindiniai VŠĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos veiklos tikslai, numatyti įstaigos įstatuose – organizuoti ir teikti specializuotą ir kvalifikuotą pirminę ir antrinę ambulatorinę, ambulatorinę medicininę reabilitaciją ir stacionarinę asmens sveikatos priežiūrą, kokybiškai teikti medicinos paslaugas, gerinti sveikatą į įstaigą besikreipiantiems asmenims.

Vykdam šiuos tikslus įstaiga nuolat orientuojasi į medicinos paslaugų kokybę, prieinamumą, tęstinumą, apimant ligų prevenciją, diagnostiką, gydymą ir reabilitaciją bei medicinos pagalbos savalaikiškumą. Siekiama optimaliai naudoti sveikatos priežiūrai skirtus išteklius, užtikrinti žmogiškąją pagarbą bei orumą, siekti geriausio rezultato, kuris patenkintų ir paciento, ir mediko lūkesčius, taip pat siekti, kad Vilniaus rajono gyventojai netoli savo namų gautų visapusišką ir kvalifikuotą sveikatos priežiūrą.

MISIJA: Mums svarbus kiekvienas žmogus. Stengiamės išsiaiškinti, suprasti ir patenkinti pacientų lūkesčius bei poreikius teikiant kvalifikuotas, kokybiškas ir saugias sveikatos priežiūros paslaugas.

VIZIJA: Moderni ir tobulėjanti asmens sveikatos priežiūros įstaiga, siekianti aukščiausios sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir patrauklių sąlygų pacientams bei darbuotojams.

VERTYBĖS: Pagarba. Profesionalumas. Saugumas. Novatoriškumas. Skaidrumas.

4.1. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI 2024-2026 METAMS

Atsižvelgiant į atliktą analizę, nustatytas pagrindinis įstaigos 2024-2026 m. **strateginis veiklos tikslas** – įstaigos teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybės ir prieinamumo pacientams gerinimas, siekiant sumažinti Vilniaus rajono gyventojų sergamumą ir mirtingumą.

Tikslui įgyvendinti išskirti šie strateginės veiklos vystymo uždaviniai:

- **Pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę** - užtikrinti, kad būtų teikiamos kokybiškos, aktualius pacientų poreikius atitinkančios, saugios, kuo daugiau į sveikatos išsaugojimą ir stiprinimą orientuotos asmens sveikatos priežiūros paslaugos.
- **Pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą** – siekti, kad pacientai gautų jiems reikalingas paslaugas įstaigoje, atsižvelgiant į geografinį, komunikacinį, ekonominį, paslaugų pasiūlos bei kt. prieinamumo aspektus.
- **Pagerinti įstaigos veiklos efektyvumą bei veiksmingumą** – optimizuoti turimus išteklius, ieškoti ir diegti efektyvius sprendimus, užtikrinančius savalaikių, kokybiškų ir prieinamų paslaugų kokybę. Reikalinga įvertinti ir didinti dabartinių valdymo procesų efektyvumą, peržiūrinti ir įvertinant finansinius, žmogiškųjų, infrastruktūros ir kitų išteklių panaudojimo rezultatus, numatant ir įgyvendinant prioritetingas veiksmų sritis, taip pat atliekant nuolatinę stebėseną ir duomenų analizę.

4.2. NUMATOMOS ĮGYVENDINTI PRIEMONĖS

Uždavinys - **Pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę.** Kokybiška paslauga susideda iš daugelio įvairių aspektų (efektyvumo, tinkamumo, priimtumo, saugumo, lygiateisiškumo, prieinamumo), kurie visi orientuoti į tai, kaip efektyviai, profesionaliai, tiksliai yra suteikiamos paslaugos bei sprendžiamos tiek atskiro individo, tiek ir visuomenės sveikatos problemos. Kokybę atspindi kokybiniai pacientų sveikatos būklės rodikliai. Siekiant pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, būtina išskirti konkrečius gerinimo veiksmus ir kiekvienam iš jų nusistatyti tikslus bei siekiamus rezultatus. Svarbu pažymėti, jog kokybiniai pacientų sveikatos rodikliai nėra pasiekiami vien paslaugų teikėjų dėka. Paslaugų gavėjai taip pat yra tie, kurie kartu su paslaugų teikėjais prisideda prie sveikatos būklės rodiklių ir jų vaidmuo yra ypač svarbus, todėl pacientų poreikių supratimas bei įvertinimas labai ženkliai gali prisidėti prie paslaugų kokybės gerinimo.

Pagal atliktą analizę VŠĮ Vilniaus rajono centrinėje poliklinikoje išskirti šie esminiai paslaugų kokybės gerinimo veiksmai:

- *infrastruktūros patobulinimas*, kadangi nudėvėta, netinkama paslaugų teikimo infrastruktūra, efektyviam sveikatos būklės ištyrimui ir gydymui reikalingos įrangos bei priemonių trūkumas, nesudaro galimybių specialistams efektyviai diagnozuoti ir/ gydyti susirgimus, užtikrinti kokybiškų paslaugų teikimo, patenkinti pacientų lūkesčių;
- *trūkstamų žmogiškųjų išteklių bei jų kompetencijų užtikrinimas*, kadangi įstaigoje trūkstant tam tikrų specialistų (kardiologų, neurologų, oftalmologų ir kt.) nėra galimybės užtikrinti kompleksinių paslaugų teikimo, trūkstant šeimos gydytojų per didelės šeimos gydytojų apylinkės nesudaro galimybių šeimos gydytojams skirti pakankamai laiko pacientų ištyrimui, trūkstant žinių ir papildomų kompetencijų, sudėtinga tobulinti įstaigos veiklą, plėtoti paslaugas. Siekiant pritraukti jaunus specialistus būtina kryptinga į tai orientuota įstaigos veikla, kurią VŠĮ Vilniaus rajono centrinė poliklinika kartu su Vilniaus rajono savivaldybe gana sėkmingai įgyvendina, todėl būtina aktyvi šios veiklos tęsia.
- *paslaugų teikimo ir organizavimo patobulinimas*, kadangi vystantis technologijoms bei pacientų lūkesčiams dėl greito, efektyvaus bei kompleksinio jų sveikatos būklės ištyrimo, problemų identifikavimo bei sprendimų taikymo, reikalinga keisti ir prie pacientų poreikių pritaikyti paslaugų organizavimą, teikti integruotas (bendradarbiaujant skirtingiems

specialistams) sveikatos priežiūros paslaugas, vykdyti holistinį paciento sveikatos būklės ištyrimą, diegti įrodymais pagrįstus sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir organizavimo modelius, taip pat daugiau dėmesio skirti orientacijai į rezultatus, susijusius su ankstyva ligų pacientų sveikatos būkle. Visa tai reikalauja papildomų žinių ir kompetencijų.

Uždavinys - Pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą. Vertinant geografinę paslaugų prieinamumą, matyti, jog Vilniaus rajone tam tikrose seniūnijose (pvz. Riešės, Avižienių) gyventojų skaičius ženkliai auga, o kitose – mažėja. Atsižvelgiant į tai, reikalinga įvertinti tai užtikrinant gyventojams sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą kuo arčiau jų gyvenamosios vietos. Šiuolaikinių technologijų pagalba tikslinga vystyti nuotolines specializuotas paslaugas (pvz. telekonsultacijas), sudarant Vilniaus rajono gyventojams, pvz. sergantiems lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis, kuo patogiau gauti jiems reikalingas paslaugas (pvz. atlikti tam tikrus sveikatos būklės matavimus namuose, duomenis perduoti nuotoliniu būdu ir nuotoliniu būdu gauti specialistų konsultacijas). Be to, siekiant tenkinti Vilniaus rajono gyventojų poreikius, tikslinga plėtoti VŠĮ Vilniaus rajono centrinėje poliklinikoje tokias papildomas sveikatos priežiūros paslaugas, dėl kurių stebimi Vilniaus rajono gyventojų ir pacientų poreikiai, pvz. ambulatorinės medicininės reabilitacijos, endoskopijos, dienos stacionaro, ankstyvosios vaikų reabilitacijos paslaugas ir kt.. Bendradarbiavimas su kitomis Vilniaus rajono gyventojams sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiomis įstaigomis, galėtų efektyviau prisidėti prie paslaugų organizavimo bei Vilniaus rajono gyventojų sveikatos rodiklių gerinimo. Tam tikrų gyventojų grupių (pvz. vyresnio amžiaus žmonių, socialinės rizikos šeimų tėvų ir vaikų, sergančių tuberkulioze ir kt.) sveikatos žinių lygis yra nepakankamas arba klaidingas ir tai turi įtakos jų sergamumui, pirmalaikiam mirtingumui, nesikreipiami pasitikrinti sveikatos profilaktiškai, todėl atskiroms tikslinėms gyventojų grupėms orientuotų visuomenės sveikatos stiprinimo ir sveikatos raštingumo didinimo programų įgyvendinimas gali prailginti ne tik šių gyventojų gyvenimo trukmę, bet ir pagerinti jo kokybę.

Uždavinys – Pagerinti įstaigos veiklos efektyvumą bei veiksmingumą. Senėjant visuomenei, augant sveikatos priežiūros specialistų darbo užmokesčiui, auga sveikatos priežiūrai patiriamos išlaidos, todėl siekiant tenkinti visų prisirašiusių gyventojų poreikius būtina ieškoti būdų įstaigos veiklos valdymo efektyvumo didinimui.

Siekiant sėkmingos ir efektyvios įstaigos veiklos tikslinga ieškoti prioritetinių veiklos sričių (tame tarpe įvertinant mokamų paslaugų teikimą gyventojams, alternatyvių ir papildomų medicinos paslaugų teikimą), vertinti vidinius taupymo rezervus, investuoti į įstaigos veiklos efektyvumo gerinimą, vystyti į rezultatus orientuotą valdymą, taikant efektyvios vadybos principus. Mažėjant prisirašiusių gyventojų skaičiui kaimiškose vietovėse išsamus ambulatorijų ir BPG kabinetų teikiamų paslaugų, jų apimčių, organizavimo įvertinimas sudarytų sąlygas, esant poreikiui, ieškoti ir diegti įstaigos veiklos efektyvumą didinančius sprendimus, kurie būtų efektyvesni, tačiau neblogintų pacientams teikiamų paslaugų kokybės ir prieinamumo - mobilių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo perspektyvos įvertinimas.

Įstaigos kai kurių padalinių šildymo sistemos pasenę, neefektyvios, inžineriniai tinklai susidėvėję, dėl to patiriamos energijos sąnaudos ir gana ženklios šių statinių eksploatavimo išlaidos. Todėl tikslinga Šumsko ir Juodšilių palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninių, Juodšilių, Rukainių ambulatorijų, Medininkų BPG kabineto šildymo sistemų bei kitų inžinerinių tinklų (vandentiekio ir kt.) keitimas/modernizavimas. Paberžės ambulatorijos paslaugų teikimui naudojamos patalpos

nudėvėtos, pasenę inžineriniai tinklai, pastatų šildymui sunaudojamos nemažos energijos sąnaudos, todėl patiriamos gana ženklios šių pastatų eksploatavimo išlaidos.

Periodinis pacientų poreikių vertinimas, pacientų pasitenkinimo įstaigos teikiamomis sveikatos priežiūros paslaugomis vertinimas, darbuotojų motyvacijos, įsitraukimo į įstaigos veiklą vertinimas, gautų rezultatų analizė sudarytų sąlygas nuolat tobulinti savo veiklą, išlikti konkurencingiems, pritraukti papildomų pacientų.

Gerų įstaigos veiklos rezultatų sklaida ir viešinimas, galėtų sudaryti sąlygas padidinti įstaigos kaip gerus rezultatus dėl gyventojų sveikatos rodiklių demonstruojančios įstaigos įvaizdį, kas paskatintų gyventojus pasirinkti būtent šią sveikatos priežiūros įstaigą.

Nepakankamas suteikiamų specializuotų ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų skaičius, nors Vilniaus rajonų gyventojų skaičius auga ir specializuotų paslaugų vartojimo rodiklis nemažėja, verčia ieškoti priežasčių bei efektyvių galimų sprendimų.

Uždavinių įgyvendinimui numatomos šios priemonės 2024-2026 m. laikotarpiu:

10 lentelė

Eil. Nr.	Uždavinys / Priemonė	Įgyvendinimo metai	Numatomas finansavimo šaltinis
1.	Pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę		
1.1.	Tęsti įstaigos medicinos įrangos atnaujinimą (įsigyti įrangą oftalmologijos, dienos chirurgijos ir kt. paslaugų teikimui) reikalingą efektyvesniam šiuo metu teikiamų ambulatorinių specializuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų bei naujų paslaugų teikimui	2024-2026	VRCP, SB, ES
1.2.	Šeimos gydytojo komandos plėtra (iki 2026 m. pasiekti 2,9 ne gydytojų etatų skaičių)	2024-2026	VRCP
1.3.	Psichikos sveikatos centro remontas, siekiant atitikti SAM teisės aktų reikalavimus	2024	VRCP
1.4.	Vilniaus rajono savivaldybės Sveikatos centro veiklų užtikrinimui įkurti dienos stacionaro IA paslaugas	2024	VRCP
1.5.	Vilniaus rajono savivaldybės Sveikatos centro veiklų užtikrinimui įkurti ankstyvosios vaikų reabilitacijos paslaugas	2024-2025	ES
1.6.	Vilniaus rajono savivaldybės Sveikatos centro veiklų užtikrinimui įkurti dienos chirurgijos paslaugas, plėsti ambulatorinės chirurgijos ir oftalmologijos paslaugas	2024-2026	ES, SB
1.7.	Periodiškai tobulinti įstaigoje dirbančių sveikatos priežiūros specialistų kvalifikaciją, orientuojantis į šiuolaikines mokslu pagrįstas ligų profilaktikos, ankstyvos diagnostikos ir gydymo žinias, kylančius iššūkius bei teisės aktų reikalavimus, siekiant geresnių gyventojų sveikatos būklės rezultatų (išvengiamas mirtingumas, profilaktika, efektyvus rizikos veiksnių valdymas, išvengiama hospitalizacija ir pan.)	2024-2026	VRCP, ES
1.8.	Periodiškai vertinti įstaigos veiklai vykdyti reikalingų specialistų poreikius bei sukurti gydytojų pritraukimo	2024-2026	VRCP, SB

	programą, siekiant pritraukti reikalingus jaunos specialistus, pagal galimybes dalyvauti tokią veiklą remiančiuose projektuose		
1.9.	Didinti tikslinių grupių gyventojų dalyvavimą prevencinėse programose (pvz. SMS žinutės, socialiniai tinklai, spauda, atvejo vadyba ir kt.)	2024-2026	VRCP
1.10.	Palaikyti aukštą imunoprofilaktikos lygį (ne mažiau 90 proc.) skiepijant vaikus pagal profilaktinių skiepimų kalendorių	2024-2026	VRCP
1.11.	Tobulinti kokybės vadybos sistemą ir nuolat ją gerinti	2024-2026	VRCP
1.12.	Akredituoti šeimos medicinos paslaugą	2026	VRCP
2.	Pagerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą		
2.1.	Įrengti Mickūnų ambulatorijoje naujas patalpas, siekiant plėsti šeimos gydytojo komandos paslaugų teikimą	2024-2026	ES, SB
2.2.	Įkurti šeimos medicinos skyriuje darbo vietas (kabinetus) šeimos gydytojo komandos narių paslaugų teikimui	2024-2026	ES
2.3.	Gerinti pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų (šeimos gydytojų) prieinamumą, vykdamas Vilniaus rajono savivaldybės programą	2024-2026	SB
2.4.	Plėtoti ambulatorinės medicininės reabilitacijos paslaugas	2024-2026	VRCP
2.5.	Didinti bendrosios praktikos slaugytojų (šeimos komandos) savarankiškų konsultacijų skaičių	2024-2026	VRCP
2.6.	Teikti šeimų lankymo paslaugas	2025-2026	VRCP
2.7.	Išlaikyti kabinetą Vilniaus rajono savivaldybės tiesiogiai stebimo trumpo kurso paslaugų teikimui (DOTS)	2024-2026	SB
2.8.	Nuomoti patalpas Savičiūnų medicinos punktui	2024-2025	SB
2.9.	Kompensuoti komunalines paslaugas	2024-2026	SB
2.10.	Kompensuoti transporto išlaidas vykstantiems darbui į kaimiškas darbo vietas	2024-2026	VRCP, SB
2.11.	Plėtoti ambulatorinių slaugos paslaugų namuose teikimą	2024-2025	SB
2.12.	Teikti mobilias odontologijos paslaugas, esant teisinėms prielaidoms nacionaliniu lygiu	2025-2026	ES, VRCP
2.13.	Teikti mobilias pirminės asmens sveikatos priežiūros paslaugas	2025-2026	ES, VRCP, SB
2.14.	Įvertinti bendradarbiavimo su kitomis Vilniaus rajono gyventojams paslaugas teikiančiomis ASPĮ galimybes, siekiant paslaugų prieinamumo bei Vilniaus rajono gyventojų sveikatos rodiklių gerinimo	2024-2026	VRCP
2.15.	Atlikti reprezentatyvią pacientų apklausą dėl specializuotų ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir organizavimo įstaigoje, siekiant nustatyti esminius šios veiklos organizavimo trūkumus, pacientų lūkesčius	2024-2025	VRCP
2.16.	Toliau įgyvendinti visuomenės sveikatos stiprinimo bei sveikatos raštingumo didinimo programas, siekiant didesnio gyventojų sąmoningumo rūpintis savo sveikata, atvykti profilaktiškai pasitikrinti sveikatos. Tęsti	2024-2026	SB, VRCP

	bendradarbiavimą su Vilniaus visuomenės sveikatos biuru		
3.	Pagerinti įstaigos veiklos efektyvumą bei veiksmingumą		
3.1.	Modernizuoti Juodšilių slaugos ir palaikomojo gydymo ligoninės bei ambulatorijos patalpas, šildymo ir karšto vandens sistemas	2024-2025	SB, ES
3.2.	Modernizuoti Šumsko palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninės, Rukainių ambulatorijos, Medininkų BPG kabineto šildymo sistemas bei kitus inžinerinius tinklus, siekiant mažinti eksploataavimo išlaidas	2025-2026	VRCP, SB
3.3.	Atnaujinti Paberžės ambulatorijos pastatą siekiant sumažinti patiriamas pastato eksploataavimo išlaidas	2025 -2026	SB
3.4.	Modernizuoti Riešės palaikomojo gydymo ir slaugos ligoninę (techninio projekto rengimas, rekonstrukcijos statybos darbai)	2024-2026	SB
3.5.	Tobulinti poliklinikos valdymo struktūrą, administracijos darbuotojų kompetencijų bei atsakomybės paskirstymą	2024 -2025	VRCP
3.6.	Taikyti kovos su korupcija priemones, išlaikyti skaidrios įstaigos vardą	2024-2026	VRCP
3.7.	Didinti įstaigos patrauklumą, įgyvendinti veiklos viešinimo iniciatyvas pristatant įstaigos stipriąsias puses, siekiant pritraukti prisirašyti ir naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis kuo daugiau Vilniaus rajono savivaldybės ir/ar kitus gyventojus	2024-2026	VRCP
3.8.	Diegti įstaigos darbuotojų motyvacijos, pasitikėjimo organizacija ir vadovybe priemones, ugdant darbuotojų įsitraukimą į organizacijos veiklą, orientaciją į rezultatus	2024-2026	VRCP
3.9.	Ugdyti darbuotojų kompetencijas komunikavimo, konfliktų, streso valdymo srityse, siekiant kuo efektyvesnių jų sprendimų būdų	2024-2026	VRCP
3.10.	Toliau palaikyti ir stiprinti bendradarbiavimą su Vilniaus rajono savivaldybės administracija, siekiant spręsti esmines įstaigos veiklos valdymo ir organizavimo problemas	2024-2026	VRCP

SB – savivaldybės biudžeto lėšos

VRCP – VšĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos lėšos

ES – Europos Sąjungos fondų investicijų lėšos

4.3. NUMATOMI PASIEKTI REZULTATAI

Įgyvendinus šiame VšĮ Vilniaus rajono centrinės poliklinikos strateginiame veiklos plane numatytas priemones planuojami pasiekti rezultatai:

11 lentelė

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Siekiami rodiklio reikšmė iki 2026 m.
----------	----------------------	---------------------------------------

1.	Gyventojų pasitenkinimas įstaigos teikiamomis sveikatos priežiūros paslaugomis	Išlaikyti kasmet ne mažesnę kaip 80 proc. lygį
2.	Gyventojų dalyvavimo prevencinėse programose padidėjimas	Visų prevencinių programų vykdymas - ne mažesnis kaip šalies vidurkis
3.	Pritraukta naujų specialistų	Ne mažiau kaip 5
4.	Modernizuota paslaugų teikimo infrastruktūra, prisidedanti prie paslaugų kokybės	Ne mažiau kaip 2 objektai
5.	Sveikatos priežiūros paslaugų teikimas pacientams, neviršijant Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatyme nustatytų terminų (išskyrus epidemijų metu)	Ne daugiau nei nustatyta
6.	Ambulatorinių slaugos paslaugų namuose prieinamumo gyventojams padidėjimas	Ne mažiau kaip 80 proc. poreikių tenkinimas
7.	Įdiegtos ir pradėtos teikti naujos sveikatos priežiūros paslaugos pacientams	Ne mažiau kaip 2
8.	Išlaikyta nežymi personalo kaita	Ne daugiau kaip 10 proc. kasmet
9.	Inovatyvios ir saugios aplinkos darbuotojams kūrimas	Igyvendintos ne mažiau kaip 2 veiklos, skirtos darbuotojų psichologinei gerovei kurti
10.	Vilniaus rajono savivaldybės Sveikatos centrai nustatytų veiklos rodiklių pasiekimas įstaigoje	Igyvendintos bendradarbiavimo sutartyje siektinos rodiklių reikšmės